

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Απλούστευση του πλαισίου άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων του ν. 4442/2016 - Ορισμός αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας οικονομικών δραστηριοτήτων και αγοράς προϊόντων του ν. 4512/2018 - Ρυθμίσεις για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα και λήψη αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411 - Ενίσχυση της αναπτυξιακής δραστηριότητας και των στρατηγικών επενδύσεων - Απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου για το υπαίθριο εμπόριο και λοιπές διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, διαρθρώνεται σε οκτώ (8) Μέλη (Α΄ έως Η΄), και αποτελείται από διακόσια πενήντα δύο (252) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, με τις ρυθμίσεις του, ιδίως, «(...) επιδιώκεται η περαιτέρω επέκταση της μεταρρύθμισης που αφορά στις διαδικασίες για την απλούστευση και την εξάλειψη γραφειοκρατικών εμποδίων, με στόχο την υποστήριξη του επιχειρείν και την καλύτερη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος [,] ο εκσυγχρονισμός της αδειοδότησης δραστηριοτήτων του βιομηχανικού τομέα και των Επιχειρηματικών Πάρκων Μεγάλης Μεμονωμένης Μονάδας (Ε.Π.Μ.Μ.Μ.) (...) [και] του υφιστάμενου πλαισίου που διέπει τις οργανωμένες υπαίθριες αγορές (...) [,] η δημιουργία ενός σταθερού, διαφανούς και λειτουργικού περιβάλλοντος, το οποίο θα διευκολύνει τον επενδυτικό σχε-

διασμό και θα περιορίσει τη γραφειοκρατική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις [,] [και περαιτέρω] [μ]ε τον Κανονισμό (ΕΕ) 2411/2023 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 2017/1001 και (ΕΕ) 2019/1753 (L 27.10.2023), προβλέπεται η αποτελεσματική προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας των γεωγραφικών ενδείξεων για τα χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 191-192, 193-194).

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1 έως 119), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις απλούστευσης του πλαισίου άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων αρμοδιότητας [των] Υπουργείων Ανάπτυξης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Τουρισμού, Υγείας, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Υποδομών και Μεταφορών», διαρθρώνεται σε δεκατρία (13) Κεφάλαια (Α΄ έως ΙΓ΄).

Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 και 2), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», περιλαμβάνει τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) των διατάξεων του εν λόγω Μέρους.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 3 έως 13), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης», εισάγει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο (ΜΕ΄) υπό τον τίτλο «Απλούστευση [του] πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας [των] Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης» (άρθρο 3), εντάσσει, με προσθήκη άρθρου (343), στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω νόμου τη δραστηριότητα των Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Μονάδες Φ.Π.Α.Δ.), προσδιορίζει τις ειδικότερες κατηγορίες των μονάδων αυτών ανάλογα με την ηλικία των παιδιών που φιλοξενούν και το είδος των υπηρεσιών που παρέχουν σε αυτά (άρθρο 4), και ορίζει τον δήμο, στη χωρική αρμοδιότητα του οποίου ασκείται η δραστηριότητα, ως την αδειοδοτούσα αρχή (άρθρο 5), καθορίζοντας παράλληλα τη διαδικασία έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας των Μονάδων Φ.Π.Α.Δ. (άρθρο 6). Επίσης, ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα, ζητήματα σχετικά με την καταβολή του παραβόλου για τη χορήγηση της έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας των εν λόγω δραστηριοτήτων (άρθρο 7), ζητήματα σχετικά με τους ελέγχους κατά τη λειτουργία των Μονάδων Φ.Π.Α.Δ., οι οποίοι διενεργούνται από την ανωτέρω αδειοδοτούσα αρχή και τις λοιπές αρμόδιες ελεγκτικές αρχές με σκοπό την παρακολούθηση της συμμόρφωσης του φορέα της δραστηριότητας με το ισχύον πλαίσιο (άρθρο 8), και προσδιορίζει τις προβλεπόμενες παραβάσεις και κυρώσεις στις περιπτώσεις μη τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων (άρθρο 9). Εν συνεχεία, τίθενται εξουσιοδοτικές διατάξεις,

προκειμένου να ρυθμίζονται ζητήματα που, μεταξύ άλλων, αφορούν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, τα παράβολα και το πλαίσιο των διοικητικών κυρώσεων (άρθρο 10). Επίσης, εισάγονται τελικές και μεταβατικές διατάξεις, και τίθενται οι μη εφαρμοζόμενες διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 2345/1995 (άρθρα 11 - 13).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 14 έως 24), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων», εισάγει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο (ΜΣΤ΄) υπό τον τίτλο «Απλουστευση [του] πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας [των] Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων» (άρθρο 14), εντάσσει, με προσθήκη άρθρου (353), στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω νόμου τη δραστηριότητα των Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων (Φ.Η.), δηλαδή τις μονάδες που «κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 (...) φροντίζουν ηλικιωμένα άτομα, αυτοεξυπηρετούμενα ή μη» (άρθρο 15), ορίζει την αρμόδια για θέματα δημόσιας υγείας και κοινωνικής μέριμνας υπηρεσία της περιφέρειας, στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας ασκείται η σχετική δραστηριότητα, ως την αδειοδοτούσα αρχή των εν λόγω μονάδων (άρθρο 16), οι οποίες «υπόκεινται για την ίδρυση και τη λειτουργία τους στο καθεστώς έγκρισης του άρθρου 7 [του ν. 4442/2016]», και καθορίζει τη διαδικασία έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας τους, με χορήγηση της σχετικής έγκρισης μετά από γνώμη της επιτροπής καταλληλότητας της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995, κατόπιν αυτοψίας της εν λόγω επιτροπής στις εγκαταστάσεις της δραστηριότητας, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 17). Ρυθμίζονται, εξ άλλου, ζητήματα σχετικά με την καταβολή παραβόλου για τη χορήγηση της έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας των Μονάδων Φ.Η. (άρθρο 18), ζητήματα που αφορούν τους ελέγχους που διενεργούν η ανωτέρω αδειοδοτούσα αρχή και οι λοιπές αρμόδιες ελεγκτικές αρχές κατά τη λειτουργία των εν λόγω Μονάδων για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των φορέων των Μονάδων Φ.Η. με το ισχύον πλαίσιο (άρθρο 19), καθώς και ζητήματα σχετικά με τις παραβάσεις και κυρώσεις στις περιπτώσεις μη τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 20). Ακολούθως, τίθενται εξουσιοδοτικές διατάξεις, προκειμένου, αφενός, με κοινή απόφαση των Υπουργών Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, να ρυθμίζονται, ιδίως, ζητήματα σχετικά με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τη διαδικασία για την έκδοση της αρχικής έγκρισης και των τροποποιήσεών της, καθώς και τις ελεγκτικές αρχές στις οποίες κοινοποιούνται η έγκριση και οι τροποποιήσεις της, και αφετέρου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

και Ανάπτυξης, να καθορίζονται, μεταξύ άλλων, το ύψος του παραβόλου, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής του (άρθρο 21). Επίσης, θεσπίζονται τελικές και μεταβατικές διατάξεις και τίθενται οι μη εφαρμοζόμενες διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 2345/1995 (άρθρα 22 - 24).

Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 25 έως 35), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρίες», εισάγει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο (ΜΖ') υπό τον τίτλο «Απλούστευση [του] πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας [των] Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρίες» (άρθρο 25), εντάσσει, με προσθήκη άρθρου (363) στον ν. 4442/2016, στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω νόμου τη δραστηριότητα των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρίες (Σ.Υ.Δ.), όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 30 του ν. 2072/1992 (άρθρο 26), ορίζει την αρμόδια για θέματα δημόσιας υγείας και κοινωνικής μέριμνας υπηρεσία της περιφέρειας, στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας ασκείται η σχετική δραστηριότητα, ως την αδειοδοτούσα αρχή των εν λόγω μονάδων (άρθρο 27), και καθορίζει τη διαδικασία έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας τους, με χορήγηση της σχετικής έγκρισης μετά από γνώμη της επιτροπής καταλληλότητας της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995, κατόπιν αυτοψίας της εν λόγω επιτροπής στις εγκαταστάσεις της δραστηριότητας, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 28). Ρυθμίζει, ιδίως, ζητήματα σχετικά με τους ελέγχους που διενεργούν η ανωτέρω αδειοδοτούσα αρχή και οι λοιπές αρμόδιες ελεγκτικές αρχές κατά τη λειτουργία των εν λόγω Μονάδων, για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των φορέων των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρίες, δηλαδή των φυσικών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, που ιδρύουν Σ.Υ.Δ. και παρέχουν οργανωμένα όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες για την αξιοπρεπή διαβίωση ατόμων με αναπηρία, με το ισχύον πλαίσιο (άρθρο 30), καθώς και ζητήματα σχετικά με τις παραβάσεις και τις κυρώσεις που επιβάλλονται στις περιπτώσεις μη τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 31). Προβλέπεται, ακόμη, με προσθήκη άρθρου (366) στον ν. 4442/2016, η καταβολή παραβόλου για τη χορήγηση της έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας των εν λόγω δραστηριοτήτων, όπως και για την τροποποίηση της έγκρισης λόγω αλλαγής φορέα (άρθρο 29). Επίσης, τίθενται εξουσιοδοτικές διατάξεις, προκειμένου, αφενός, με κοινή απόφαση των Υπουργών Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, να ρυθμίζονται, ιδίως, ζητήματα σχετικά με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τη διαδι-

κασία για την έκδοση της αρχικής έγκρισης και των τροποποιήσεών της, καθώς και τις ελεγκτικές αρχές στις οποίες κοινοποιούνται η έγκριση και οι τροποποιήσεις της, αφετέρου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, να καθορίζονται το ύψος του παραβόλου, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής του, και, εκ τρίτου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Ανάπτυξης, να καθορίζονται, ιδίως, η κλιμάκωση και τα κριτήρια επιμέτρησης των διοικητικών προστίμων και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τις προβλεπόμενες κυρώσεις (άρθρο 32). Θεσπίζονται, ακόμη, τελικές και μεταβατικές διατάξεις και τίθενται οι μη εφαρμοζόμενες διατάξεις των ν. 2072/1992 και ν. 2345/1995 (άρθρα 33-35).

Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 36 έως 47), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας εκμετάλλευσης εκθεσιακών χώρων και εκθεσιακών κέντρων», εισάγει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο (ΜΗ΄) υπό τον ίδιο τίτλο (άρθρο 36), στο πεδίο εφαρμογής του οποίου «εμπίπτει η δραστηριότητα εκμετάλλευσης των εκθεσιακών χώρων και των εκθεσιακών κέντρων των περ. γ) και δ) του άρθρου 112 του ν. 4512/2018 (...)» (άρθρο 37), ορίζει τους δήμους, εντός των διοικητικών ορίων των οποίων βρίσκονται οι εκθεσιακοί χώροι ή τα εκθεσιακά κέντρα, ως αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων (άρθρο 38), εντάσσει τη δραστηριότητα εκμετάλλευσης των εκθεσιακών χώρων και των εκθεσιακών κέντρων στο καθεστώς γνωστοποίησης του άρθρου 5 του ν. 4442/2016, και καθορίζει τη διαδικασία γνωστοποίησης από τον φορέα εκμετάλλευσης του εκθεσιακού χώρου ή του εκθεσιακού κέντρου της λειτουργίας των εκθεσιακών χώρων και των εκθεσιακών κέντρων (άρθρο 39). Ρυθμίζονται, εξ άλλου, ζητήματα που αφορούν τις μεταβολές στην ασκούμενη δραστηριότητα και την υποχρέωση γνωστοποίησης τους από τον φορέα εκμετάλλευσης, καθώς και την τήρηση και υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (Ο.Π.Σ.-Α.Δ.Ε.) του άρθρου 14 του ν. 4442/2016 (άρθρο 40), ζητήματα σχετικά με την καταβολή παραβόλου για την υποβολή γνωστοποίησης της λειτουργίας εκθεσιακού χώρου ή εκθεσιακού κέντρου (άρθρο 41), ζητήματα που αφορούν τους εκ των υστέρων ελέγχους που διενεργούν η αρμόδια αρχή και οι λοιπές ελεγκτικές αρχές για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης του φορέα εκμετάλλευσης του εκθεσιακού χώρου ή του εκθεσιακού κέντρου προς τις σχετικές υποχρεώσεις, σύμφωνα και με το πλαίσιο εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων του ν. 4512/2018 (άρθρο 42), καθώς και ζητήματα σχετικά με τις παραβάσεις και κυρώσεις σε περιπτώσεις μη τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 43). Επίσης, εισάγονται

εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 44), θεσπίζονται τελικές και μεταβατικές διατάξεις, και τίθενται οι καταργούμενες διατάξεις του ν. 4512/2018 (άρθρα 45-47).

Το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 48 έως 60), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας εκμετάλλευσης συνεδριακών κέντρων», εισάγει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο (ΜΘ') υπό τον ίδιο τίτλο (άρθρο 48), καθορίζει το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, που αφορά τη δραστηριότητα εκμετάλλευσης συνεδριακών κέντρων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 49), ορίζει τις αρμόδιες αρχές (άρθρο 50), εντάσσει τη δραστηριότητα εκμετάλλευσης των συνεδριακών κέντρων στο καθεστώς γνωστοποίησης του άρθρου 5 του ν. 4442/2016, και καθορίζει τη διαδικασία γνωστοποίησης της λειτουργίας των συνεδριακών κέντρων (άρθρο 51). Ρυθμίζονται, εξ άλλου, ζητήματα που αφορούν μεταβολές στην ασκούμενη δραστηριότητα και την υποχρέωση γνωστοποίησής τους από τον φορέα εκμετάλλευσης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 52), ζητήματα σχετικά με την καταβολή παραβόλου για την υποβολή γνωστοποίησης λειτουργίας συνεδριακού κέντρου (άρθρο 53), ζητήματα που αφορούν τους εκ των υστέρων ελέγχους που διενεργούν η αρμόδια αρχή και οι λοιπές ελεγκτικές αρχές για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης του φορέα εκμετάλλευσης του συνεδριακού κέντρου προς τις σχετικές υποχρεώσεις (άρθρο 54), καθώς και ζητήματα σχετικά με τις παραβάσεις και κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 55). Επίσης, εισάγονται εξουσιοδοτικές, τελικές και μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 56-58), τίθενται οι μη εφαρμοζόμενες διατάξεις του ν. 4276/2014 (άρθρο 59) και ορίζεται η έναρξη ισχύος του Κεφαλαίου ΜΘ' (άρθρο 60).

Το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 61 έως 72), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο λειτουργίας [των] καταστημάτων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για το πλαίσιο λειτουργίας καταστημάτων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου. Ειδικότερα: προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο Ν', υπό τον τίτλο «Απλούστευση πλαισίου λειτουργίας καταστημάτων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου» (άρθρο 61), καθορίζει το πεδίο εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων (άρθρο 62) και τις αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του νέου Κεφαλαίου (άρθρο 63), θεσπίζει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις γνωστοποίησης, στις αρμόδιες ελεγκτικές και λοιπές αρχές, της εν λόγω δραστηριότητας και των τυχόν μεταβολών κατά τη λειτουργία της (άρθρα 64-66), ορίζει το πλαίσιο διεξαγωγής ελέγχων και επιβολής κυρώσεων για ειδικά καθοριζόμενες παραβάσεις (άρθρα 67-68), και θεσπίζει εξουσιοδοτικές, τελικές και μεταβατικές διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή του νόμου (άρθρα 69-71) και ορίζει τις καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 72).

Το Κεφάλαιο Η´ (άρθρα 73 έως 84), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο άσκησης των δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών τεχνητού μαυρίσματος σολάριουμ, εκμετάλλευσης λουτρών, μη θεραπευτικού μασάζ, σάουνας, μη θεραπευτικού spa και ατμόλουτρων», περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με το «Πλαίσιο άσκησης των δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών τεχνητού μαυρίσματος σολάριουμ, εκμετάλλευσης λουτρών, μη θεραπευτικού μασάζ, σάουνας, μη θεραπευτικού και ατμόλουτρων». Ειδικότερα: προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο ΝΑ´ υπό τον ανωτέρω τίτλο (άρθρο 73), καθορίζει το πεδίο εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων (άρθρο 74) και την αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του νέου Κεφαλαίου (άρθρο 75), θεσπίζει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις γνωστοποίησης στις αρμόδιες ελεγκτικές και λοιπές αρχές των δραστηριοτήτων φυσικής ευεξίας και των τυχόν μεταβολών κατά τη λειτουργία τους (άρθρα 76-77), ορίζει το πλαίσιο ειδικών προϋποθέσεων λειτουργίας, διεξαγωγής ελέγχων και επιβολής κυρώσεων για ειδικά καθοριζόμενες παραβάσεις (άρθρα 78-81), και θεσπίζει εξουσιοδοτικές, τελικές και μεταβατικές διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή του νόμου (άρθρα 82-84).

Το Κεφάλαιο Θ´ (άρθρα 85 έως 95), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών στάθμευσης και φύλαξης σκαφών», περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με το «Πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών στάθμευσης και φύλαξης σκαφών». Ειδικότερα: προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο ΝΒ´ υπό τον ανωτέρω τίτλο (άρθρο 85), καθορίζει το πεδίο εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων (άρθρο 86) και τις αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του νέου Κεφαλαίου (άρθρο 87), θεσπίζει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις γνωστοποίησης στις αρμόδιες ελεγκτικές και λοιπές αρχές της εν λόγω δραστηριότητας και των τυχόν μεταβολών κατά τη λειτουργία της (άρθρα 88-90), ορίζει το πλαίσιο διεξαγωγής ελέγχων και επιβολής κυρώσεων για ειδικά καθοριζόμενες παραβάσεις (άρθρα 91-92), και θεσπίζει εξουσιοδοτικές, τελικές και μεταβατικές διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή του νόμου (άρθρα 93-95).

Το Κεφάλαιο Ι´ (άρθρα 96 έως 102), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας των κινητών καντινών», περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με το «Πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας των κινητών καντινών». Ειδικότερα: αναμορφώνει, με την αντίστοιχη προσθήκη, τον τίτλο του Κεφαλαίου Ζ´ του ν. 4442/2016 (άρθρο 96) και διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 97), καθορίζει το πλαίσιο εγκατάστασης και λειτουργίας κινητών καντινών (άρθρο 98), θεσπίζει εξουσιοδοτικές, τελικές και μεταβατικές διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή του νόμου (άρθρα 99-101), και καθορίζει τις καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 102).

Το Κεφάλαιο ΙΑ´ (άρθρα 103 έως 113), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο άσκησης

της δραστηριότητας [των] κέντρων εκμάθησης πολυπολιτισμικών χωρών», περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με το «Πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας κέντρων εκμάθησης πολυπολιτισμικών χωρών». Ειδικότερα: προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο Κεφάλαιο ΝΓ´ υπό τον ανωτέρω τίτλο (άρθρο 103), καθορίζει το πεδίο εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων (άρθρο 104) και την αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του νέου Κεφαλαίου (άρθρο 105), θεσπίζει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις γνωστοποίησης στις αρμόδιες ελεγκτικές και λοιπές αρχές της εν λόγω δραστηριότητας και των τυχόν μεταβολών κατά τη λειτουργία της (άρθρα 106-108), ορίζει το πλαίσιο διεξαγωγής ελέγχων και επιβολής κυρώσεων για ειδικά καθοριζόμενες παραβάσεις (άρθρα 109-110), και θεσπίζει εξουσιοδοτικές, τελικές και μεταβατικές διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή του νόμου (άρθρα 111-113).

Το Κεφάλαιο ΙΒ´ (άρθρα 114 και 115), υπό τον τίτλο «Τροποποίηση των Παραρτημάτων Ι και ΙΙ του ν. 4442/2016», τροποποιεί το Παράρτημα Ι του ν. 4442/2016 με την ένταξη νέων Κωδικών Αριθμών Δραστηριότητας στις ομάδες 9 και 11 (άρθρο 114), και τροποποιεί το Παράρτημα ΙΙ του ίδιου νόμου ως προς την έναρξη ισχύος των διατάξεών του, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 115).

Το Κεφάλαιο ΙΓ´ (άρθρα 116 έως 119), υπό τον τίτλο «Λοιπές τροποποιήσεις [του] ν. 4442/2016», τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 4442/2016, με διόρθωση της παραπομπής στην αρμόδια υπουργική απόφαση για την εξειδίκευση των κυρώσεων (άρθρο 116), και ορίζει τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης ως αρμόδια αρχή για την παρακολούθηση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας χώρων παιδικής αναψυχής (άρθρο 117). Περαιτέρω, τροποποιεί τα άρθρα 316 και 317 του ν. 4442/2016 για τις παραβάσεις και κυρώσεις που αφορούν ιδιωτικά γυμναστήρια και ιδιωτικές αθλητικές σχολές, με πρόβλεψη, μεταξύ άλλων, της δυνατότητας επιβολής διακοπής λειτουργίας της δραστηριότητας και ρυθμίζει ζητήματα γνωστοποίησης και ελέγχου μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (Ο.Π.Σ.-Α.Δ.Ε.), ενώ, με την προσθήκη νέου άρθρου (317Α) στον ίδιο νόμο, θεσπίζει και υποχρέωση απογραφής των δραστηριοτήτων αυτών στο ανωτέρω σύστημα (άρθρο 118). Επίσης, ρυθμίζει ζητήματα απογραφής στο Ο.Π.Σ.-Α.Δ.Ε. γραφείων ενοικίασης οχημάτων και συναφών επιχειρήσεων, καθώς και ζητήματα έναρξης ισχύος των σχετικών διατάξεων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 119).

Το Μέρος Β´ (άρθρα 120 έως 131), υπό τον τίτλο «Ορισμός αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας οικονομικών δραστηριοτήτων και αγοράς προϊόντων του ν. 4512/2018 στους τομείς της ασφάλειας υποδομών και κα-

τασκευών, της δημόσιας υγείας και της ασφάλειας της υγείας εργαζομένων», διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄ έως Ε΄).

Ειδικότερα με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 120 και 121), υπό τον τίτλο «Σκοπός - αντικείμενο», προσδιορίζεται ο σκοπός (άρθρο 120) και το αντικείμενο (άρθρο 121) των διατάξεων του Μέρους Β΄.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 122 και 123), υπό τον τίτλο «Ορισμός αρμοδίων αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας του ν. 4512/2018 στο πεδίο της ασφάλειας υποδομών και κατασκευών», ρυθμίζει, ιδίως, ζητήματα σχετικά, αφενός, με τον ορισμό της Γενικής Διεύθυνσης Οχημάτων και Εγκαταστάσεων της Γενικής Γραμματείας Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών ως αρχή οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού της παρ. 2 του άρθρου 130 του ν. 4512/2018, και με τις αρμοδιότητες της εν λόγω αρχής, αλλά και με τις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης οχημάτων που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς της (άρθρο 122), και, αφετέρου, με τον ορισμό των «υπηρεσιών» μεταφορών και επικοινωνιών των περιφερειακών ενότητων της χώρας» ως αρχών εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης της παρ. 3 του άρθρου 130 του ν. 4512/2018, και καθορίζει τις αρμοδιότητές τους, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 123).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 124 και 125), υπό τον τίτλο «Ορισμός αρμοδίων αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας του ν. 4512/2018 στο πεδίο της δημόσιας υγείας», μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τον ορισμό του Υπουργείου Υγείας ως αρχής οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού του πεδίου της δημόσιας υγείας (της περ. ε) της παρ. 4 του άρθρου 127 του ν. 4512/2018), κατά την ειδικότερη διάκριση ανά οικονομική δραστηριότητα και σε συνδυασμό με τις αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων του, καθώς και με τις αρμοδιότητες των ανωτέρω οργανικών μονάδων του Υπουργείου «για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό και την οργάνωση των ενεργειών εποπτείας των άρθρων 128 έως 157 του ν. 4512/2018» (άρθρο 124). Περαιτέρω, ορίζονται οι «καθ' ύλην» αρμόδιες αρχές εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης, σχετικά με το πεδίο εποπτείας της δημόσιας υγείας, και καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους (άρθρο 125).

Με το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 126 έως 129), υπό τον τίτλο «Ορισμός αρμοδίων αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας του ν. 4512/2018 στο πεδίο της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων», ορίζεται η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία της Γενικής Διεύθυνσης Εποπτείας και Ελέγχων της Επιθεώρησης Εργασίας (ΔΠΣ - ΕΑΥΕ) ως αρχή οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού, σχετικά με το πεδίο ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, και καθορίζονται οι αρμοδιότητές της (άρθρο 126). Μεταξύ άλλων, ορίζονται «οι

Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (ΠΔΕΑΥΕ) της παρ. 2 του άρθρου 21 της υπ' αρ. 510148/17.11.2022 κοινής απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Επιθεώρησης Εργασίας "Οργανισμός Ανεξάρτητης Αρχής Επιθεώρησης Εργασίας" (Β' 5937)» ως αρχές εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης των οικονομικών δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 127). Εισάγεται, επίσης, μεταξύ άλλων, η δυνατότητα κατανομής της άσκησης των αρμοδιοτήτων, τόσο της αρχής οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού όσο και των αρχών εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης, με απόφαση του Διοικητή Επιθεώρησης Εργασίας (με την οποία δύναται να τροποποιείται και η διάρθρωση σε Τμήματα της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία και των Περιφερειακών Διευθύνσεων Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία), ενώ προβλέπεται, με απόφαση του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Εποπτείας και Ελέγχων, η ανάθεση διενέργειας επιθεωρήσεων «(...) σε συγκεκριμένους κλάδους ή υποκλάδους οικονομικής δραστηριότητας ή σε συγκεκριμένες, επιμέρους εργασίες των δραστηριοτήτων, στην περιοχή ευθύνης εκάστης Αρχής ή σε πανελλαδική κλίμακα», και τίθενται εξουσιοδοτικές διατάξεις, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 128). Περαιτέρω, τροποποιείται το άρθρο 572 του Κώδικα Εργατικού Δικαίου (π.δ. 62/2025, Α' 121) και θεσπίζεται, εκ νέου, η επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε εργοδότες, που αναθέτουν την εκτέλεση εργασιών σε πρόσωπα που δεν διαθέτουν τις απαιτούμενες άδειες ασκήσεως επαγγέλματος για την εκτέλεση των συγκεκριμένων εργασιών, βάσει της υπό στοιχεία Φ.Γ.9.6/οικ.15712/1013/7.11.2011 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, με θέμα «Καθορισμός κριτηρίων και διαδικασίας επιβολής κυρώσεων, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 12 του Ν. 3982/2011» (Β' 2540) (άρθρο 129).

Με το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 130 και 131), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις [του] Μέρους Β' », τίθενται μεταβατικές διατάξεις, σχετικά με την επιβολή διοικητικών και ποινικών κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης της εργατικής νομοθεσίας στο πλαίσιο εποπτείας του ν. 4512/2018 στο πεδίο της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων (Κεφάλαιο Δ'), και μέχρι την έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης της παρ. 5 του άρθρου 128 του νομοσχεδίου (άρθρο 130). Τέλος, ορίζεται ότι από την έναρξη ισχύος του Κεφαλαίου Δ', καταργείται η διάταξη του άρθρου 1 του α.ν. 501/1937 (Α' 81) σχετικά με την επιβολή χρηματι-

κής ποινής ή/και φυλάκισης στα πρόσωπα που εκτελούν έργα χωρίς το εκ του νόμου απαιτούμενο «ειδικόν δίπλωμα ή πτυχίον», καθώς επίσης και στους εργοδότες ή αναθέτοντες ή αποδεχομένους την εκτέλεσή τους (άρθρο 131).

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 132 έως 150), υπό τον τίτλο «Προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα σε εθνικό επίπεδο – Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 2017/1001 και (ΕΕ) 2019/1753», αποτελείται από έξι (6) Κεφάλαια (Α΄ - ΣΤ) και περιλαμβάνει μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, «σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2017/1001 και (ΕΕ) 2019/1753» (ΕΕ L/27.10.2023), ο οποίος εφαρμόζεται από την 1η Δεκεμβρίου 2025 (άρθρο 73 Κανονισμού).

Ειδικότερα, με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 132 έως 135), υπό τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», καθορίζονται ο σκοπός του εν λόγω Μέρους (άρθρο 132 – πρβλ. άρθρο 6 Κανονισμού), το αντικείμενο (άρθρο 133 – πρβλ. άρθρο 1 Κανονισμού) και το πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 134 – πρβλ. άρθρο 3 Κανονισμού), και ορίζονται οι αρμόδιες αρχές (άρθρο 135 – πρβλ. άρθρο 4 Κανονισμού).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 136 έως 140), υπό τον τίτλο «Εθνικό πλαίσιο προστασίας γεωγραφικών ενδείξεων σε χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα», αφορά «Εθνικό πλαίσιο προστασίας γεωγραφικών ενδείξεων σε χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα», και δη ορισμό αρμόδιων εθνικών αρχών, κατ’ εφαρμογή των άρθρων 12, 50 και 52 του Κανονισμού (άρθρο 136 του νομοσχεδίου), τους αιτούντες καταχώριση γεωγραφικής ένδειξης (άρθρο 137 – άρθρο 8 Κανονισμού), την υποβολή και το περιεχόμενο της αίτησης (άρθρο 138 – άρθρο 13 Κανονισμού), την εξέτασή της από την αρμόδια εθνική αρχή (άρθρο 139 – άρθρο 14 Κανονισμού), καθώς και τα τέλη καταχώρισης (άρθρο 140).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 141 έως 144), υπό τον τίτλο «Εθνική διαδικασία ενστάσεων», θεσπίζεται «εθνική διαδικασία ενστάσεων» κατά δημοσιευμένων αιτήσεων καταχώρισης γεωγραφικών ενδείξεων που προσδιορίζουν χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα. Ειδικότερα, ορίζεται διαδικασία ενώπιον της αρμόδιας εθνικής αρχής (άρθρα 141 και 143 – άρθρα 15 ως 17 Κανονισμού), προβλέπεται εθνική προσωρινή προστασία γεωγραφικών εν-

δείξεων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 18 του Κανονισμού (άρθρο 143), και συνεργασία της εθνικής αρχής με τη «συμβουλευτική επιτροπή» του άρθρου 35 του Κανονισμού (άρθρο 144).

Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 145 έως 147), υπό τον τίτλο «Ελεγχοί – Επιβολή κυρώσεων», αφορά την αρμοδιότητα και τη διαδικασία ελέγχου τήρησης των προδιαγραφών των προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη και χρήσης των ενδείξεων στην αγορά (άρθρα 145 – άρθρα 49 και 52 Κανονισμού), το σχετικό κόστος (άρθρο 146), καθώς και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε βάρος των παραβατών των διατάξεων περί προστασίας γεωγραφικών ενδείξεων (άρθρο 147 – άρθρο 61 Κανονισμού).

Το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 148 και 149), υπό τον τίτλο «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την καταχώριση και προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα - Συμβούλιο ανάδειξης και προώθησης χειροτεχνικών και βιομηχανικών προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη», περιλαμβάνει διατάξεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων στη διαδικασία καταχώρισης γεωγραφικής ένδειξης (άρθρο 148), για τη σύσταση, στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, επταμελούς γνωμοδοτικού «Συμβουλίου ανάδειξης και προώθησης χειροτεχνικών και βιομηχανικών προϊόντων προστατευόμενων με γεωγραφική ένδειξη» (άρθρο 149).

Με το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρο 150), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές διατάξεις [του] Μέρους Γ' » τίθενται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του εν λόγω Μέρους (άρθρο 150).

Το Μέρος Δ' του νομοσχεδίου (άρθρα 151 έως 159), υπό τον τίτλο «Ειδικότερες ρυθμίσεις για την αναπτυξιακή δραστηριότητα», διαρθρώνεται σε τρία (3) Κεφάλαια (Α' έως Γ').

Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 151 έως 154), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό των μεταποιητικών επιχειρήσεων και την ανάπτυξη των Επιχειρηματικών Πάρκων Μεγάλης Μεμονωμένης Μονάδας – Τροποποιήσεις [του] ν. 3982/2011 και [του] ν. 4982/2022», καθορίζει, εκ νέου, τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια απαλλαγής από την υποχρέωση έγκρισης εγκατάστασης ή υποβολής γνωστοποίησης εγκατάστασης κατά την επέκταση ή τον εκσυγχρονισμό του μηχανολογικού εξοπλισμού, χωρίς προσθήκη ή αλλαγή δραστηριότητας, νομίμως λειτουργούντων φορέων, εφόσον δεν μεταβάλλεται η περιβαλλοντική κατηγορία της δραστηριότητάς τους και δεν απαιτείται τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, και προβλέπει ότι, σε περίπτωση αφαίρεσης μηχανολογικού εξοπλισμού, ο φορέας της δραστηριότητας, εφόσον ενημερώσει την αδειοδοτούσα αρχή, δύναται να συνεχίσει τη λειτουργία της δραστηριό-

τητας μέχρι την τροποποίηση της έγκρισης λειτουργίας ή την υποβολή της γνωστοποίησης λειτουργίας (άρθρο 151). Εν συνεχεία, τίθενται, εκ νέου, ειδικές ρυθμίσεις για τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες ίδρυσης, εγκατάστασης και λειτουργίας, αφενός, των Επιχειρηματικών Πάρκων Μεμονωμένης Μεγάλης Μονάδας (Ε.Π.Μ.Μ.Μ.), και υποκατάστασης των Εταιρειών Ανάπτυξης και Διαχείρισης Επιχειρηματικού Πάρκου (Ε.Α.Δ.Ε.Π.) στα οποία αναπτύσσονται συγκεκριμένες δραστηριότητες, είτε με παραχώρηση είτε με μίσθωση της έκτασης των εν λόγω Πάρκων, χωρίς υποχρέωση μεταβίβασης της κυριότητας της έκτασης (άρθρο 152), και, αφετέρου, των Επιχειρηματικών Πάρκων που είναι οριοθετημένα σε διακριτές γεωγραφικές περιοχές, όμορες ή μη (άρθρο 153). Τέλος, ορίζει εκ νέου τις προϋποθέσεις έγκρισης ανάπτυξης Επιχειρηματικού Πάρκου σε δημόσια ή δημοτικά κτήματα ή ακίνητα εταιρειών στις οποίες συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα το Ελληνικό Δημόσιο, για τις Ε.Α.Δ.Ε.Π., εφόσον έλκουν δικαίωμα κατοχής με παραχώρηση του ν. 4413/2016 ή με παραχώρηση χρήσης, ή με μίσθωση, ή με σύσταση δικαιώματος επιφανείας, «ανεξαρτήτως της έναρξης ισχύος της σύμβασης παραχώρησης» και σύμφωνα με τις ειδικές προβλέψεις στις οικείες συμβάσεις, τόσο σχετικά με τις υποχρεώσεις του παραχωρησιούχου ή του αντισυμβαλλόμενου μέρους, όσο και σχετικά με την εποπτεία της ανάπτυξης και λειτουργίας και μεταβίβασης της διοίκησης και διαχείρισης των Ε.Α.Δ.Ε.Π. σε νέους οικονομικούς φορείς (άρθρο 154).

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 155 έως 157), υπό τον τίτλο «Ρυθμιστικό πλαίσιο για [τη] συλλογή στοιχείων και [τον] συντονισμό της εφαρμογής του ενωσιακού πλαισίου για την επιχειρηματικότητα», συνιστάται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης μητρώο με τίτλο «Δελτίο Επιχειρηματικής Δραστηριότητας» και προσδιορίζεται τόσο το αντικείμενό του, όσο και η υποχρέωση ετήσιας υποβολής στοιχείων για κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα εντός της ελληνικής Επικράτειας (άρθρο 155). Ακολούθως, ορίζεται η ως άνω Γενική Γραμματεία ως Εθνικό Ενιαίο Σημείο Επαφής, αφενός, των Ευρωπαϊκών Κανονισμών (ΕΕ) 2023/1781 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2023 (L 229), (ΕΕ) 2024/1252 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Απριλίου 2024 (L 3.5.2024), (ΕΕ) 2024/1735 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2024 (L 28.6.2024), και, αφετέρου, κάθε κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικού κανονισμού αρμοδιότητας της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 156). Τέλος, καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυ-

ξης ως Εθνικού Ενιαίου Σημείου Επαφής και, «[κ]ατά παρέκκλιση της παρ. 1, επιτρέπεται ο ορισμός άλλης υπηρεσίας ή οργανισμού του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, ως Εθνικού Ενιαίου Σημείου Επαφής» (άρθρο 157).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 158 και 159), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές και καταργούμενες διατάξεις [του] Μέρους Δ΄», ορίζει, κατά τα ειδικότερον αναφερόμενα, τις εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή του άνω Μέρους (άρθρο 158), και καταργεί τη διάταξη του άρθρου 5 του ν. 858/1979 σχετικά με την υποχρέωση, των μεταποιητικών εν γένει επιχειρήσεων, υποβολής στοιχείων προς ενημέρωση του Βιομηχανικού Μητρώου (άρθρο 159).

Το Μέρος Ε΄ (άρθρα 160 έως 190), υπό τον τίτλο «Απλοποίηση του καθεστώτος που διέπει το υπαίθριο εμπόριο», διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄ έως Δ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 160 και 161), υπό τον τίτλο «Σκοπός - αντικείμενο», εισάγεται ο σκοπός του εν λόγω Μέρους, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 160) και προσδιορίζεται το αντικείμενό του (άρθρο 161).

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 162 και 163), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την ενίσχυση των παραγωγών πωλητών στις λαϊκές αγορές», τίθεται, μεταξύ άλλων, εκ νέου ο ορισμός της έννοιας των «[ο]ργανωμέν[ων] υπαίθρι[ων] αγορ[ών]», προκειμένου να περιληφθούν και οι λαϊκές αγορές παραγωγών, όπως και η έννοια του «[κ]ορμ[ού] Λαϊκών Αγορών» για την εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους Α΄ του ν. 4849/2021, σχετικά με τη ρύθμιση του υπαίθριου εμπορίου (άρθρο 162). Ακολούθως, ορίζεται η λαϊκή αγορά παραγωγών ως μορφή άσκησης υπαίθριου εμπορίου του άρθρου 3 του ν. 4849/2021 (άρθρο 163).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 164 έως 188), υπό τον τίτλο «Επιτάχυνση και απλούστευση [της] διαδικασίας λειτουργίας [των] λαϊκών αγορών και χορήγησης αδειών στους παραγωγούς πωλητές λαϊκών αγορών», ρυθμίζει, εκ νέου, ζητήματα σχετικά, μεταξύ άλλων, με τα είδη των αδειών και των βεβαιώσεων δραστηριοποίησης που απαιτείται να κατέχουν, εν ισχύι, όσοι δραστηριοποιούνται στο υπαίθριο εμπόριο (άρθρο 164), καθορίζει, τη χρονική ισχύ των ανωτέρω αδειών και βεβαιώσεων δραστηριοποίησης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα, και παρέχει εξουσιοδότηση προκειμένου, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, να «(...) καθορίζ[ε]ται αποκλειστική προθεσμία απογραφής των αδειών πωλητών λαϊκών αγορών στο Ο.Π.Σ.Α.Α., για τον σκοπό της ψηφιοποίησής τους, καθώς και των θέσεων των πωλητών σε λαϊκές αγορές στην επικράτεια, η διαδικασία της απογραφής, οι κυρώσεις για την εκπρόθεσμη ή μη απογραφή των πωλητών, καθώς και κάθε άλλο θέμα που αφορά στην απογραφή» (άρθρο 165). Εν συνεχεία, τροποποιεί το άρθρο 6

του ν. 4849/2021 σχετικά με την άδεια παραγωγού πωλητή υπαίθριου εμπορίου, θεσπίζει να χορηγείται, μεταξύ άλλων, η άνω άδεια και σε ιδιοκτήτες (φυσικά πρόσωπα) μικρών επιχειρήσεων παραγωγής τυροκομικών προϊόντων, εφόσον δεν διαθέτουν εμπορικό κατάστημα λιανικής πώλησης και δεν είναι κτηνοτρόφοι, και προσδιορίζει τον τρόπο και τη διαδικασία χορήγησής της (άρθρο 166). Περαιτέρω, καθορίζει, εκ νέου, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης αδειών, θέσεων και δικαιωμάτων δραστηριοποίησης στις υπαίθριες οργανωμένες αγορές, στο στάσιμο εμπόριο, και στην πλανόδια δραστηριοποίηση, κατόπιν έκδοσης προκήρυξης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 167), τους ειδικούς όρους για τη χορήγηση αδειών και την παραχώρηση θέσεων σε λαϊκές αγορές και λαϊκές αγορές παραγωγών, κατόπιν έκδοσης προκήρυξης (άρθρο 168), καθώς και τον αριθμό των θέσεων για τις οποίες δύνανται να συμμετέχουν οι υποψήφιοι στη διαδικασία χορήγησης αδειών, παραχώρησης θέσεων και δικαιωμάτων δραστηριοποίησης στο πλανόδιο εμπόριο (άρθρο 169). Ακολούθως, καθορίζει, εκ νέου, τα κριτήρια (και την αντίστοιχη μοριοδότηση) χορήγησης άδειας και θέσης δραστηριοποίησης, τόσο στις λαϊκές αγορές και στις λαϊκές αγορές παραγωγών για τους παραγωγούς πωλητές, όσο και στο στάσιμο και πλανόδιο εμπόριο και στις λαϊκές αγορές για τους επαγγελματίες πωλητές (άρθρο 170). Επίσης, προβλέπει, διά της προσθήκης δεύτερου εδαφίου στην περ. δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4849/2021 σχετικά με τις προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά για την έγκριση αιτήματος προσθήκης νέου πωλούμενου προϊόντος, ότι «[η] προσκόμιση βεβαίωσης υγειονομικής καταλληλότητας του δηλούμενου προς χρήση οχήματος δεν απαιτείται όταν τα προϊόντα είναι μη υγειονομικά» (άρθρο 171). Καθορίζει, ακόμη, τις χρονικές προθεσμίες, τις περιπτώσεις και τη διαδικασία, κατά τις οποίες επιτρέπεται, κατόπιν απόφασης της αρμόδιας αρχής, η μεταβίβαση άδειας με τις αντίστοιχες θέσεις επαγγελματία πωλητή, άδειας και των θέσεων δραστηριοποίησης παραγωγού πωλητή σε όλους τους τομείς υπαίθριου εμπορίου, καθώς και άδειας και των δικαιωμάτων δραστηριοποίησης στο πλανόδιο εμπόριο, κατόπιν παύσης δραστηριοποίησης του πωλητή (άρθρο 172). Εν συνέχεια, ρυθμίζει, εκ νέου, αφενός, τις περιπτώσεις αμοιβαίας ανταλλαγής θέσης, βελτίωσης θέσης, αλλά και μετακίνησης των πωλητών, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις (άρθρο 173), και αφετέρου, τις περιπτώσεις απώλειας θέσης ή δικαιώματος δραστηριοποίησης στο πλανόδιο εμπόριο, ενώ προσθέτει την περίπτωση της σιωπηρής παραίτησης και τη δυνατότητα προσφυγής κατά της διαπιστωτικής πράξης που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 174). Επίσης, ρυθμίζει, εκ νέου, ζητήματα που αφορούν την αναπλήρωση πωλητή και την αύξηση χρονικού ορίου για την υπο-

βοήθηση παραγωγού ή επαγγελματία πωλητή υπαίθριου εμπορίου (άρθρο 175), εισάγει ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση της λειτουργίας των δευτεροβάθμιων και των τριτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργάνων των πωλητών των λαϊκών αγορών και για την ανάλογη καταβολή ημερήσιου τέλους από τους παραγωγούς και τους επαγγελματίες πωλητές λαϊκών αγορών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 176). Ρυθμίζει, εξ άλλου, ζητήματα που αφορούν τις αρμόδιες αρχές και τους φορείς λειτουργίας των λαϊκών αγορών (Περιφέρειας Αττικής και Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης), τη σύσταση και συγκρότηση «Επιτροπών Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών – Περιφερειακών Γραφείων», και καθορίζει τις αρμοδιότητες, τόσο των ως άνω Επιτροπών, όσο και των φορέων λειτουργίας των λαϊκών αγορών (άρθρο 177). Ακολουθώς, ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την ίδρυση, τη μετακίνηση, την επέκταση και την κατάργηση των λαϊκών αγορών (άρθρο 178), καθώς και ζητήματα σχετικά με την έκδοση «Κανονισμού Λειτουργίας Λαϊκής Αγοράς» από τον αρμόδιο φορέα λειτουργίας της, και παρέχει εξουσιοδότηση στον Υπουργό Ανάπτυξης προκειμένου, αφενός, να εκδίδει «Ενιαίο Κανονισμό Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών» για μέρος ή το σύνολο των λαϊκών αγορών και λαϊκών αγορών παραγωγών της χώρας, και αφετέρου, να καθορίζει «(...) τα στοιχεία του Κανονισμού Λειτουργίας που μπορούν να διαμορφώνονται, κατά διακριτική ευχέρεια και σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, από τους αρμόδιους φορείς λειτουργίας» (άρθρο 179). Εισάγει, ακόμη, τη δυνατότητα ίδρυσης λαϊκών αγορών παραγωγών, με απόφαση των αρμόδιων αρχών για τη λειτουργία των λαϊκών αγορών και φορέων λειτουργίας τους, αποκλειστικά για κατόχους άδειας παραγωγού πωλητή υπαίθριου εμπορίου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 180). Επίσης, καθορίζει, εκ νέου, τις προϋποθέσεις και τους όρους σχετικά με τους χώρους στους οποίους δραστηριοποιούνται οι διαφορετικές κατηγορίες πωλητών, και εξαιρεί ρητά τους υπαίθριους πωλητές έντυπου τύπου από τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις και όρους (άρθρο 181). Ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, τη χορήγηση επιπρόσθετων προσωρινών θέσεων δραστηριοποίησης στο στάσιμο εμπόριο, διά της διεύρυνσης των δικαιούχων των, με την προσθήκη πολιτιστικών συλλόγων και κατόχων βεβαίωσης δραστηριοποίησης σε βραχυχρόνιες αγορές (άρθρο 182), τη λειτουργία ψηφιακής πλατφόρμας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα «Ανοικτή Αγορά» (Ο.Π.Σ.Α.Α.), η οποία είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (άρθρο 183), καθώς και τους χρήστες του άνω πληροφοριακού συστήματος Ο.Π.Σ.Α.Α. (άρθρο 184). Τέλος, τροποποιεί τις προϋποθέσεις της παρ. 5 του άρθρου 66 του ν. 4849/2021, σχετικά με τη μεταβατική ρύθμιση για την προκήρυξη χορήγησης θέσεων δραστηριοποίησης πωλητών σε υφι-

στάμενες λαϊκές αγορές (άρθρο 185), χορηγεί εξουσιοδότηση προκειμένου να καθορίζονται, αφενός, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης «(...) τα όργανα, οι ειδικότερες λεπτομέρειες και η διαδικασία για τη διεξαγωγή των ηλεκτρονικών κληρώσεων και την επικύρωση των αποτελεσμάτων τους, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνέχεται με την εφαρμογή των παρ. 5Α και 5Β του άρθρου 13, καθώς και των άρθρων 14 και 20» του ν. 4849/2021, και αφετέρου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, το ανώτατο ύψος του τέλους θέσης και δικαιώματος δραστηριοποίησης στο υπαίθριο εμπόριο για όλες ή συγκεκριμένες περιοχές της χώρας (άρθρο 186), θέτει μεταβατική διάταξη, σχετικά με τη διαδικασία προκήρυξης των κενών θέσεων για το σύνολο των λαϊκών αγορών και τη συνέχιση συγκεκριμένων διαδικασιών που έχουν ήδη εκκινήσει κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου (άρθρο 187), και προβλέπει τη διασφάλιση μέρους του εισοδήματος των παραγωγών πωλητών σε περίπτωση φυσικής καταστροφής και ασθενειών παραγωγής (άρθρο 188).

Με το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 189 και 190), υπό τον τίτλο «Τελικές και καταργούμενες διατάξεις [του] Μέρους Ε΄», τίθενται διατάξεις για την ολοκλήρωση διαγωνισμών θέσεων στις λαϊκές αγορές που έχουν ήδη προκηρυχθεί πριν από την έναρξη ισχύος του Μέρους Ε΄, τη χορήγηση, στους παραγωγούς και στους επαγγελματίες πωλητές, της δυνατότητας ανάκτησης μίας (1) ημέρας δραστηριότητας, εφόσον είχαν προβεί σε οικειοθελή διαγραφή της (άρθρο 189), καθώς και οι καταργούμενες διατάξεις του ν. 4849/2021 και του ν. 5003/2022 (άρθρο 190).

Το Μέρος ΣΤ΄ (άρθρα 191 έως 231), υπό τον τίτλο «Μεταρρυθμίσεις στον αναπτυξιακό νόμο – Ρυθμίσεις για την επέκταση της δυνατότητας ενίσχυσης επενδυτικών σχεδίων», διαρθρώνεται σε έξι (6) Κεφάλαια (Α΄ έως ΣΤ΄).

Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 191 και 192), υπό τον τίτλο «Σκοπός – αντικείμενο», ρυθμίζει τον σκοπό (άρθρο 191) και προσδιορίζει το αντικείμενο του Μέρους ΣΤ΄ (άρθρο 192).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 193 έως 210), υπό τον τίτλο «Διεύρυνση του πεδίου ενισχύσεων επενδυτικών σχεδίων – Τροποποιήσεις [του] ν. 4887/2022 και [του] ν. 5246/2025», περιλαμβάνει ρυθμίσεις ως προς τα είδη, τα κίνητρα και τα ποσά των ενισχύσεων που σχετίζονται με τα επενδυτικά σχέδια είτε Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜμΕ) είτε Μεγάλων Επιχειρήσεων (άρθρο 193), προσδιορίζει, εκ νέου, τις περιπτώσεις εξαιρέσεως δικαιούχων επιχειρήσεων από την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων σε καθεστώς χορήγησης ενισχύσεων (άρθρο 194), και, μεταξύ άλλων, ορίζει τη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ως Ενδιάμεσο Φορέα

Διαχείρισης, κατ' εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου του ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (άρθρο 195). Ακολούθως, ρυθμίζει, εκ νέου, την προθεσμία και τις προϋποθέσεις διενέργειας του τελικού ελέγχου για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, καθώς και τις συνέπειες μη τήρησής τους, για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στους αναπτυξιακούς νόμους 4887/2022, 4399/2016 και 3908/2011 (άρθρο 196), τη διαδικασία ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων και της απόδειξης έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας τους (άρθρο 197), και το περιεχόμενο, την καταβολή των ενισχύσεων ή τη χρήση της ωφέλειας, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 198). Περαιτέρω, ορίζει τη διαδικασία και τις προθεσμίες γνωστοποίησης μεταβολών και στοιχείων, βάσει συγκεκριμένων υποχρεώσεων, των δικαιούχων ενίσχυσης φορέων σε περίπτωση τεχνικής δυσλειτουργίας του «Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων» (Π.Σ.- Αv.) (άρθρο 199), προβλέπει την καταβολή παραβόλου κατά τον έλεγχο υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων, ανάλογα με τα ποσοστά υλοποίησής τους, εκτός αν ο έλεγχος διενεργείται από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία, κατ' επιλογή του φορέα (άρθρο 200). Εν συνεχεία, εισάγει ρύθμιση σχετικά με τη δυνατότητα έκδοσης προκήρυξης για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στο σύνολο των κατηγοριών των καθεστώτων των επενδυτικών σχεδίων του άρθρου 2 του ν. 4887/2022, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με αναδρομική ισχύ από την 1η.1.2026 (άρθρο 201). Καθορίζει, εκ νέου, ιδίως, τα όργανα ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 202), θέτει, εκ νέου, περιεχόμενο εξουσιοδοτικών διατάξεων σχετικών με την εφαρμογή των οριζομένων στον ν. 4887/2022, και ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ορίζει ότι «[μ]ε κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζεται το ειδικότερο πλαίσιο εφαρμογής των καθεστώτων ενίσχυσης του παρόντος νόμου στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων από το Ε.Σ.Π.Α. της προγραμματικής περιόδου 2021-2027» (άρθρο 203). Ακολούθως, τροποποιεί τις μεταβατικές διατάξεις των παρ. 5, 6, 10, 16 και 17, και αντικαθιστά την παρ. 8 του άρθρου 130 του ν. 4887/2022, προβλέποντας, ιδίως, τη διατήρηση σε ισχύ υφιστάμενων κανονιστικών πράξεων και την κατ' αναλογία εφαρμογή διαδικασιών έως την έκδοση νέων, για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στους αναπτυξιακούς νόμους 2601/1998, 3299/2004, 3908/2011, 4399/2016 και 4887/2022 (άρθρο 204). Επίσης, ρυθμίζει, εκ νέου, το καθεστώς ενίσχυσης επενδυτικών σχεδίων διπλής χρήσης, υπό τη μορφή προσαυξημένης έκπτωσης των δαπανών για αρχικές επενδύσεις στους τομείς της άμυνας και της κατασκευής μηχανοκίνητων οχημάτων, στρατιωτικών οχημάτων μάχης, εξοπλισμού και εξαρτημάτων μηχανο-

κίνητων οχημάτων, καθώς και αεροσκαφών και συναφών μηχανημάτων (άρθρο 205). Ειδικότερα, προσδιορίζει τις επιλέξιμες δαπάνες για τα υπαγόμενα σε συγκεκριμένο καθεστώς επενδυτικά σχέδια, τηρουμένων «των προϋποθέσεων του Κεφαλαίου Ι και του άρθρου 14 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 187)» (άρθρο 206), καθορίζει τα είδη, την ένταση και τα ποσά των ενισχύσεων των επενδυτικών σχεδίων κατά τα οριζόμενα στη διάταξη (άρθρο 207), τους δικαιούχους του καθεστώτος (άρθρο 208), καθώς και τους αρμόδιους φορείς και την αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή των αιτήσεων υπαγωγής στο καθεστώς, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 209). Τέλος, τίθεται εξουσιοδοτική διάταξη, προκειμένου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, να «(...) καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπαγωγής και οι δικαιούχοι, τυχόν περιορισμοί, η ένταση της ενίσχυσης περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 13B, τα ανώτατα ποσά της προκύπτουσας ωφέλειας λόγω της προσαύξησης της έκπτωσης ανά επενδυτικό σχέδιο, τα ανώτατα ποσοστά επί της συνολικής ωφέλειας ανά έτος για κάθε επενδυτικό σχέδιο, οι διαδικασίες και τα αρμόδια όργανα υπαγωγής, αξιολόγησης και ελέγχου των προϋποθέσεων, η πιστοποίηση της έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου 13B [,] [και] [μ]ε την ίδια ή όμοια απόφαση καθορίζονται η διαδικασία, τα αρμόδια όργανα και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την ανάκληση του φορολογικού οφέλους, περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 13B, τη βεβαίωση και την είσπραξη των οφειλόμενων φόρων και των προβλεπόμενων από την ενωσιακή νομοθεσία επιβαρύνσεων, σε περίπτωση που οι ενισχυόμενες επιχειρήσεις δεν τηρούν τις απορρέουσες από το καθεστώς προϋποθέσεις και υποχρεώσεις» (άρθρο 210).

Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 211 και 212), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τα επενδυτικά σχέδια του αναπτυξιακού νόμου 4399/2016», ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά, αφενός, με την προθεσμία ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων και απόδειξης έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης του ν. 4399/2016 (άρθρο 211), και, αφετέρου, με τη διαδικασία πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, και προβλέπεται, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις, η δυνατότητα μείωσης της αρχικώς εγκεκριμένης δυναμικότητας, ανά προϊόν ή ομάδα προϊόντος των επενδυτικών σχεδίων, με τις ανάλογες συνέπειες (άρθρο 212).

Με το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 213 έως 222), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τη

διαδικασία, τα όργανα και τα κίνητρα στρατηγικών επενδύσεων – Τροποποιήσεις [του] ν. 4864/2021 και [του] ν. 4495/2017», μεταξύ άλλων, συνιστάται Επιτροπή Αξιολόγησης Αιτήσεων Στρατηγικών Επενδύσεων και ορίζονται οι αρμοδιότητές της (άρθρο 213), τροποποιείται ο αρμόδιος φορέας για την υποβολή του φακέλου Στρατηγικής Επένδυσης, με τον οποίο ο φορέας της επένδυσης ζητεί την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου ή του πυθμένα (άρθρο 214), και προβλέπεται, ακόμη, «[ε]άν διαπιστωθούν ανυπέρβλητα νομικά ή πραγματικά κωλύματα στη διαδικασία αδειοδότησης επενδυτικών σχεδίων παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.), καθώς και των συνοδών αυτών έργων, που αποτελούν μέρος επενδυτικού σχεδίου (...)», να «επιτρέπεται η εγκατάστασή τους σε άλλη, ανάλογη ή ομοειδή έκταση», υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, χωρίς να συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή του επενδυτικού σχεδίου ή να απαιτείται προηγούμενη έγκριση της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (άρθρο 215). Περαιτέρω, συνιστάται «Τμήμα Υποδοχής Επενδύσεων και Προγραμμάτων Χρηματοδότησης», το οποίο αποτελεί αυτοτελή οργανική μονάδα, υπαγόμενη στη Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, και καθορίζονται οι αρμοδιότητές του (άρθρο 216), ρυθμίζεται, εκ νέου, η διαδικασία υποβολής και τεκμηρίωσης της αίτησης χαρακτηρισμού επενδυτικού σχεδίου ως «Στρατηγικής Επένδυσης», και προσδιορίζεται η πλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 217). Επίσης, ρυθμίζεται, εκ νέου, η διαδικασία ωρίμανσης των επενδυτικών έργων σε ακίνητα του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, προκειμένου να δημοπρατηθεί η επένδυση (άρθρο 218). Τέλος, ορίζεται η δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, μεταβολής του επενδυτικού σχεδίου «Στρατηγικής Επένδυσης», από την αρχική απόφαση χαρακτηρισμού της επένδυσης (άρθρο 219), καθορίζονται, εκ νέου, οι υποχρεώσεις του φορέα επένδυσης (άρθρο 220), προβλέπονται οι κυρώσεις του φορέα επένδυσης, στην περίπτωση μη τήρησης των όρων της επένδυσης και αποχαρακτηρισμού της επένδυσης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η κατάπτωση του οικείου παραβόλου (άρθρο 221), και ρυθμίζεται η υποχρέωση και η διαδικασία έκδοσης προέγκρισης της οικοδομικής άδειας που συνοδεύει τα επενδυτικά σχέδια (άρθρο 222).

Με το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 223 έως 228), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας [της] Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων», προβλέπεται, αφενός, μεταβατική ρύθμιση για τους όρους δόμησης γηπέδων που κείνται εντός εγκεκριμένων Επιχειρηματικών Πάρκων Εξυγίανσης και έως την έγκριση πολεοδομικής μελέτης αυτών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα

(άρθρο 223), και, αφετέρου, ρύθμιση σχετικά με τις υφιστάμενες τουριστικές λιμενικές εγκαταστάσεις σε «ακίνητα στρατηγικών επενδύσεων του ν. 3894/2010 (Α΄ 204), του ν. 4608/2019 (Α΄ 66) και του ν. 4864/2021 (Α΄ 237) για τα οποία εκπονείται Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων», προκειμένου να χρησιμοποιούνται ως εργοταξιακοί λιμένες κατά το στάδιο της κατασκευής των έργων και ως βασική λιμενική υποδομή κατά το στάδιο της λειτουργίας των σχετικών τουριστικών εγκαταστάσεων (άρθρο 224). Προβλέπεται, ακόμη, η υποχρέωση των φορέων ενίσχυσης που υπάγονται στον ν. 4399/2016, οι οποίοι ήταν υπό ίδρυση κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης, να έχουν ολοκληρώσει τις απαιτήσεις δημοσιότητας πριν από την έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με την απόφαση υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου σε καθεστώς ενίσχυσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, και τίθενται οι κυρώσεις σε περίπτωση διαφοροποίησης της αρχικής, κατά την υποβολή της αίτησης, μετοχικής ή εταιρικής σύνθεσής τους, και αυτής κατά την απόφαση υπαγωγής (άρθρο 225). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη δυνατότητα να καθορίζεται η προσπέλαση από τη θάλασσα κατά την πραγματοποίηση Στρατηγικών Επενδύσεων, για τα οποία έχει καταρτισθεί Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων, εγκεκριμένο με προεδρικό διάταγμα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 226). Τέλος, ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ως «Ενδιάμεσος Φορέας για πράξεις κρατικών ενισχύσεων σε εφαρμογή του Προγράμματος "Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση" και των καθεστώτων ενισχύσεων του ν. 4887/2022 (Α΄ 16)» (άρθρο 227), και παρατείνεται εκ νέου, έως την 31η.12.2026, η απαλλαγή από την υποχρέωση προσκόμισης φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, έναντι οποιασδήποτε αρχής ή φορέα της υπό εξυγίανση εταιρείας με την επωνυμία «Ναυπηγικές και Βιομηχανικές Επιχειρήσεις Ελευσίνας Α.Ε.» (άρθρο 228).

Με το Κεφάλαιο ΣΤ΄ (άρθρα 229 έως 231), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις [του] Μέρους ΣΤ΄», τίθενται εξουσιοδοτική διάταξη, προκειμένου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, να εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις, οι ειδικότεροι όροι και περιορισμοί δόμησης για την εφαρμογή των περιπτώσεων ανά Επιχειρηματικό Πάρκο Εξυγίανσης, διατηρουμένων εν ισχύ ειδικότερων διατάξεων περί νομιμοποίησης αυθαιρέτων (άρθρο 229), μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου Δ΄ του Μέρους ΣΤ΄ (άρθρο 230) και οι καταργούμενες διατάξεις του άνω Μέρους (άρθρο 231).

Το Μέρος Ζ΄ (άρθρα 232 έως 251), αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια

(Α΄-Ε΄) και έχει τίτλο «Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας [του] Υπουργείου Ανάπτυξης, [του] Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, [του] Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και [του] Υπουργείου Τουρισμού».

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 232-237), υπό τον τίτλο «Διατάξεις αρμοδιότητας [της] Γενικής Γραμματείας Εμπορίου», περιλαμβάνει σχετικές διατάξεις αρμοδιότητας της εν λόγω Γενικής Γραμματείας. Ειδικότερα: θεσπίζει ρυθμίσεις για την υποχρέωση επισήμανσης των προσυσκευασμένων προϊόντων των οποίων η ποσότητα μειώνεται χωρίς ανάλογη μείωση τιμής, και καθορίζει το πλαίσιο προστασίας των καταναλωτών (άρθρο 232), ρυθμίζει τις προϋποθέσεις παράτασης των προθεσμιών υποβολής δηλώσεων και πράξεων στο Γ.Ε.ΜΗ., σε περίπτωση ασθένειας ή θανάτου λογιστή - φοροτεχνικού (άρθρο 233), θεσπίζει ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση του έργου των υπηρεσιών του Γ.Ε.ΜΗ. (άρθρο 234), καθώς και για τη χορήγηση πρόσβασης στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης σε στοιχεία του Γ.Ε.ΜΗ., συμπεριλαμβανομένων σχετικών εξουσιοδοτικών διατάξεων (άρθρα 235 και 237), και τροποποιεί τη ρύθμιση σχετικά με τη διάρκεια της ποινής αποκλεισμένων διευθυντών, κατ' επίκληση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (άρθρο 236).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 238 έως 243), υπό τον τίτλο «Διατάξεις αρμοδιότητας [της] Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας», περιλαμβάνει σχετικές διατάξεις αρμοδιότητας της εν λόγω Γενικής Γραμματείας. Ειδικότερα: θεσπίζει ρυθμίσεις σχετικά με το πλαίσιο ελέγχου απογραφής ανελκυστήρων (άρθρο 238), καταργεί την ειδική αρμοδιότητα αδειοδότησης εγκαταστάσεων εφοδιαστικής αλυσίδας (άρθρο 239), τροποποιεί τις διατάξεις σχετικά με την τεχνική ανασυγκρότηση και την προθεσμία προς μεταφορά των εγκαταστάσεων των μεταποιητικών δραστηριοτήτων (άρθρο 240), παρέχει δυνατότητα διενέργειας ελέγχου στις μεταποιητικές δραστηριότητες φαρμακευτικών εργοστασίων και εργαστηρίων από διαπιστευμένους φορείς ελέγχου της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 241), τροποποιεί τους όρους δόμησης για εγκαταστάσεις εφοδιαστικής αλυσίδας (άρθρο 242) καθώς και τη διάταξη για τη διευθέτηση έργων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές του ν. 2545/1997 (άρθρο 243).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 244 έως 246), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας [του] Υπουργείου Ανάπτυξης», περιλαμβάνει διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης. Ειδικότερα: θεσπίζει το πλαίσιο ανάπτυξης και λειτουργίας ηλεκτρονικής εφαρμογής υποβολής καταγγελιών, αρμοδιότητας της Ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου της Αγοράς και Προστασίας του Καταναλωτή (άρθρο 244), ρυθμίζει λειτουργικά ζητήματα της εν λόγω Αρχής (άρθρο 245) και εναρμονίζει, με τον ν. 5255/2025, το νομοθετικό πλαίσιο

που διέπει την Αρχή Οργάνωσης Εποπτείας και Συντονισμού και την Αρχή Εφαρμογής Εποπτείας και Διαχείρισης των οικονομικών δραστηριοτήτων στο πεδίο προστασίας του καταναλωτή (άρθρο 246).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 247 έως 250), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με την τροποποίηση ορίων των τομέων δόμησης του χώρου της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης και την προσθήκη του Βελλίδειου Συνεδριακού Κέντρου στα διατηρούμενα κτίρια (άρθρο 247), την παράταση υλοποίησης του προγράμματος «Τουρισμός για όλους» (άρθρο 248), την έκπτωση φόρου λόγω εμπρόθεσμης υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (άρθρο 249), καθώς και την παράταση της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων και χορήγησης συνεισφοράς του Δημοσίου σε ευάλωτους οφειλέτες μέχρι την έναρξη λειτουργίας του φορέα απόκτησης και επαναμίσθωσης (άρθρο 250).

Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρο 251), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές διατάξεις [του] Μέρους Ζ΄ », θεσπίζει εξουσιοδοτική διάταξη για την εφαρμογή ρυθμίσεων του Κεφαλαίου Α΄ του παρόντος Μέρους.

Το Μέρος Η΄ (άρθρο 252), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

Β. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι ο ν. 4887/2022 «Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη» έχει τροποποιηθεί με ρυθμίσεις των νόμων:

α. 4949/2022 «Ενσωμάτωση της παρ. 5 του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/952 του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 2017 για την τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1164 όσον αφορά τις ασυμφωνίες στη μεταχείριση υβριδικών μέσων με τρίτες χώρες (L 144), κύρωση της Σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Επιχείρησης Καζίνο Ευρέος Φάσματος Ελληνικού Ανώνυμη Εταιρεία, για την παραχώρηση άδειας λειτουργίας επιχείρησης καζίνο (ΕΚΑΖ) ευρέος φάσματος δραστηριοτήτων στον Μητροπολιτικό Πόλο Ελληνικού - Αγίου Κοσμά, θέσπιση ολοκληρωμένου πλαισίου για την απόδοση βιώσιμης προοπτικής ανάπτυξης και την εκ νέου λειτουργία των Ναυπηγείων Σκαραμαγκά, τροποποιήσεις του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων και του Οργανισμού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, επείγουσες φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών»,

β. 4972/2022 «Εταιρική διακυβέρνηση των Ανωνύμων Εταιρειών του Δημοσίου και των λοιπών θυγατρικών της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας, διαχείριση συμμετοχών του Δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες και ρυθμίσεις για την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας, αξιολόγηση της έναντι του Δημοσίου φερεγγυότητας και πιστοληπτικής ικα-

νότητας φυσικών και νομικών προσώπων, και σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής Πιστοληπτικής Αξιολόγησης, ίδρυση και λειτουργία Κεντρικού Μητρώου Πιστώσεων, Συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2022 και λοιπές διατάξεις οικονομικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα»,

γ. 4965/2022 «Εξυγίανση των Ναυπηγείων Ελευσίνας και άλλες διατάξεις αναπτυξιακού χαρακτήρα»,

δ. 4994/2022 «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών και άλλες επείγουσες διατάξεις για την ενίσχυση της ανάπτυξης»,

ε. 5039/2023 «Μέτρα στήριξης των συγγενών των θυμάτων και των πληγέντων του σιδηροδρομικού δυστυχήματος των Τεμπών της 28ης Φεβρουαρίου 2023, συνταξιοδοτική διάταξη, ρυθμίσεις για την ενίσχυση της ασφάλειας των συγκοινωνιών, διατάξεις για την ενίσχυση της ανάπτυξης, παρεμβάσεις για τον εκσυγχρονισμό της τουριστικής νομοθεσίας και άλλες επείγουσες διατάξεις»,

στ. 5111/2024 «Διατάξεις για την ενίσχυση της προστασίας του καταναλωτή, της ανάπτυξης και της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς, ρυθμίσεις για την ενίσχυση των επιχειρήσεων που πλήττονται από καταστροφές και άλλες διατάξεις»,

και ζ. 5203/2025 «Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας - Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου 4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη και λοιπές διατάξεις» (βλ. παρατηρήσεις στην από 24-1-2022 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη» και στην από 22-5-2024 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Διατάξεις για την ενίσχυση της προστασίας του καταναλωτή, της ανάπτυξης και της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς, ρυθμίσεις για την ενίσχυση των επιχειρήσεων που πλήττονται από καταστροφές και άλλες διατάξεις»).

Περαιτέρω, τα άρθρα 205-210 του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους ΣΤ΄ του νομοσχεδίου τροποποιούν τον ν. 5246/2025, κατ' επίκληση του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και διατάξεων του ν. 4887/2022 (βλ. από 5-11-2025 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Φορολογική μεταρρύθμιση για το δημογραφικό και τη μεσαία τάξη - Μέτρα στήριξης για την κοινωνία και την οικονομία», ιδίως παρατηρήσεις επί

του άρθρου 13).

Εξ άλλου, στο Κεφάλαιο Δ΄ του Μέρους ΣΤ΄ υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τη διαδικασία, τα όργανα και τα κίνητρα στρατηγικών επενδύσεων – τροποποιήσεις ν. 4864/2021 και ν. 4495/2017», τα άρθρα 213-221 τροποποιούν διατάξεις του ν. 4864/2021 (βλ. από 29-11-2021 Έκθεση επί του νομοσχεδίου «Στρατηγικές επενδύσεις και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω της επιτάχυνσης διαδικασιών στις ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις και δημιουργία πλαισίου για τις εταιρείες τεχνοβλαστούς», ιδίως παρατηρήσεις επί των άρθρων 7 και 9).

II. Παρατηρήσεις επί του Πίνακα Περιεχομένων, των τίτλων των Μερών, των τίτλων των επιμέρους Κεφαλαίων και άρθρων του νομοσχεδίου

α. Στον τίτλο του Μέρους Α΄ («Ρυθμίσεις απλούστευσης του πλαισίου άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων αρμοδιότητας Υπουργείων Ανάπτυξης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Τουρισμού, Υγείας, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Υποδομών και Μεταφορών»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Υπουργείων», να θεθεί το οριστικό άρθρο «των».

β. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Ζ΄ του Μέρους Α΄ («Πλαίσιο λειτουργίας καταστημάτων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου»), πρέπει, πριν από τη λέξη «καταστημάτων», να θεθεί το οριστικό άρθρο «των». Ομοίως στον τίτλο του Κεφαλαίου ΙΑ΄ του ίδιου Μέρους («Πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας κέντρων εκμάθησης πολυπολιτισμικών χωρών»), πρέπει, πριν από τη λέξη «κέντρων», να θεθεί το οριστικό άρθρο «των» και στον τίτλο του Κεφαλαίου ΙΓ΄ («Λοιπές τροποποιήσεις ν. 4442/2016»), πρέπει, πριν από τη φράση «ν. 4442/2016», να θεθεί το οριστικό άρθρο «του».

γ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Ε΄ του Μέρους Β΄ («Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις Μέρους Β΄»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Μέρους», να θεθεί το οριστικό άρθρο «του».

δ. Ομοίως, στον τίτλο του Κεφαλαίου ΣΤ΄ του Μέρους Γ΄ («Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Γ΄»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Μέρους», να θεθεί το οριστικό άρθρο «του».

ε. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους Δ΄ («Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό των μεταποιητικών επιχειρήσεων και την ανάπτυξη των επιχειρηματικών πάρκων μεγάλης μεμονωμένης μονάδας - Τροποποιήσεις ν. 3982/2011 και ν. 4982/2022»), πρέπει, πριν από τις φράσεις «ν. 3982/2011» και «ν. 4982/2022», να θεθεί το οριστικό άρθρο «του». Επίσης, στον τίτλο του Κεφαλαίου Β΄ του ίδιου Μέρους («Ρυθμιστικό πλαίσιο για συλλογή στοιχείων και συντονισμό της εφαρμογής του ενωσιακού πλαισίου για την επιχειρηματικότητα»), πρέπει, πριν από τις λέξεις «συλλογή» και «συντονι-

σμό», να τεθούν, αντίστοιχα, τα οριστικά άρθρα «τη» και «τον». Ομοίως, στον τίτλο του Κεφαλαίου Γ´ («Εξουσιοδοτικές και καταργούμενες διατάξεις Μέρους Δ´»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Μέρους», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

στ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Γ´ του Μέρους Ε´ («Επιτάχυνση και απλούστευση διαδικασίας λειτουργίας λαϊκών αγορών και χορήγησης αδειών στους παραγωγούς πωλητές λαϊκών αγορών»), πρέπει, πριν από τις λέξεις «διαδικασίας» και «λαϊκών», να τεθούν τα οριστικά άρθρα «της» και «των», αντίστοιχα. Ομοίως, στον τίτλο του Κεφαλαίου Δ´ του ίδιου Μέρους («Τελικές και καταργούμενες διατάξεις Μέρους Ε´»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Μέρους», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

ζ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Β´ του Μέρους ΣΤ´ («Διεύρυνση του πεδίου ενισχύσεων επενδυτικών σχεδίων - Τροποποιήσεις ν. 4887/2022 και ν. 5246/2025»), πρέπει, πριν από τις φράσεις «ν. 4887/2022» και «ν. 5246/2025», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του». Ομοίως, στον τίτλο του Κεφαλαίου Δ´ του ίδιου Μέρους («Ρυθμίσεις για τη διαδικασία, τα όργανα και τα κίνητρα στρατηγικών επενδύσεων - Τροποποιήσεις ν. 4864/2021 και ν. 4495/2017»), πρέπει, πριν από τις φράσεις «ν. 4864/2021» και «ν. 4495/2017», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του», και στον τίτλο του Κεφαλαίου Ε´ («Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Γενικής», να τεθεί το οριστικό άρθρο «της». Επίσης, στον τίτλο του Κεφαλαίου ΣΤ´ του ίδιου Μέρους («Εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις Μέρους ΣΤ´»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Μέρους», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

η. Στον τίτλο του Μέρους Ζ´ («Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης, Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Υπουργείου Τουρισμού»), πρέπει κάθε φορά, πριν από τη λέξη «Υπουργείου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

θ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Α´ του Μέρους Ζ´ («Διατάξεις αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Εμπορίου»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Γενικής», να τεθεί το οριστικό άρθρο «της». Ομοίως, στον τίτλο του Κεφαλαίου Β´ του ίδιου Μέρους («Διατάξεις αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Γενικής», να τεθεί το οριστικό άρθρο «της» και στον τίτλο του Κεφαλαίου Γ´ («Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Υπουργείου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του». Επίσης, στον τίτλο του Κεφαλαίου Ε´ («Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Ζ´»), πρέπει, πριν από τη λέξη «Μέρους», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

ι. Στον τίτλο του Κεφαλαίου ΜΕ΄ που προστίθεται στον ν. 4442/2016 διά του άρθρου 3 του νομοσχεδίου («Απλούστευση πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης») πρέπει, πριν από τη λέξη «πλαισίου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του» και πριν από τη λέξη «Μονάδων», να τεθεί το οριστικό άρθρο «των». Ομοίως, στον τίτλο του Κεφαλαίου ΜΣΤ΄ που προστίθεται στον ν. 4442/2016 διά του άρθρου 14 του νομοσχεδίου («Απλούστευση πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων») πρέπει, πριν από τη λέξη «πλαισίου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του», και πριν από τη λέξη «Μονάδων», να τεθεί το οριστικό άρθρο «των», και στον τίτλο του Κεφαλαίου ΜΖ΄ που προστίθεται στον ν. 4442/2016 διά του άρθρου 25 του νομοσχεδίου («Απλούστευση πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρίες») πρέπει, πριν από τη λέξη «πλαισίου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του», και πριν από τη λέξη «Στεγών», να τεθεί το οριστικό άρθρο «των».

ια. Στον τίτλο των άρθρων 96 και 97, 114 έως και 116, 118 και 119, 151 έως και 154, 162 έως και 179, 181 έως και 185, 193 και 194, 197 και 198, 200 έως και 205, 210 έως και 215, 217 έως και 222, 226 έως και 228, 234, 236 και 237, 239 και 240, 242 και 243, 245 και 246, 248 έως και 250 του νομοσχεδίου πρέπει, πριν από τη μνεία του υπό τροποποίηση νόμου και, ειδικά ως προς το άρθρο 249, πριν από τη μνεία του υπό τροποποίηση Κώδικα, να τεθεί το οριστικό άρθρο «του», και, πριν από τη μνεία του υπό τροποποίηση άρθρου ή της υπό τροποποίηση παραγράφου ή της υπό τροποποίηση περίπτωσης, να τεθεί το οριστικό άρθρο «του» και «της», αντίστοιχα.

ιβ. Στην παρ. 1 του άρθρου 247 αναφέρεται ότι «προσαρτώνται ως Παράρτημα Α» οι χάρτες με αριθμό σχεδίου «Π.1» και θέμα «Τροποποίηση χάρτη Χωρικού Προορισμού - Πολεοδομική οργάνωση - Χρήσεις Γης», κλίμακας 1:2.000 (εφεξής «Π.1») και με αριθμό σχεδίου «Π.3» και θέμα «Τροποποίηση Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής», κλίμακας 1:1.000 (εφεξής «Π.3»), οι οποίοι θεωρήθηκαν από τον Γενικό Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο να τεθεί στην πρώτη σελίδα των εν λόγω σχεδίων ο τίτλος «Παράρτημα Α΄», και να αναφερθεί το εν λόγω Παράρτημα στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου, με αντίστοιχη τροποποίησή του.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 4, 6, 17, 28, 152, 238, 240, 242 και 247

Στα εν λόγω άρθρα, οι λέξεις «κτίριο», «κτιριακή», «κτίρια» και «κτιρίου» μπορούν να γραφούν ως «κτήριο», «κτηριακή», «κτήρια» και «κτηρίου», αντίστοιχα.

2. Επί του άρθρου 6

α. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 3 έως 13) καθορίζεται, εκ νέου, το νομικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Φ.Π.Α.Δ.). Κατά τα ισχύοντα, τα εν λόγω ζητήματα ρυθμίζει η Υ.Α. Δ22/οικ. 11828/293 «Καθορισμός προϋποθέσεων για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Βρεφικών - Παιδικών - Βρεφονηπιακών Σταθμών, Μονάδων Απασχόλησης βρεφών και νηπίων) από φορείς Ιδιωτικού Δικαίου, κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα» (Β΄ 1157/4.4.2017), εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 1 παρ. 2 του ν. 2345/1995 «Οργανωμένες υπηρεσίες παροχής προστασίας από φορείς κοινωνικής πρόνοιας και άλλες διατάξεις», το οποίο προτείνεται «[α]πό την έναρξη ισχύος του συνόλου των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 349 [του νομοσχεδίου], [να μην] εφαρμόζ[ε]ται» (βλ. άρθρο 13 του νομοσχεδίου).

Μεταξύ άλλων, με τις διατάξεις του άρθρου 6 του νομοσχεδίου προστίθεται νέο άρθρο 345 στον ν. 4442/2016, περί της διαδικασίας έγκρισης της ίδρυσης και λειτουργίας των Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Φ.Π.Α.Δ.), στην παράγραφο 2 του οποίου ορίζεται ότι «[η] έγκριση της ίδρυσης και λειτουργίας εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στις παρ. 3 έως 9, από την αδειοδοτούσα αρχή του άρθρου 344 [δηλαδή, τον δήμο στη χωρική αρμοδιότητα του οποίου ασκείται η δραστηριότητα] μετά από γνώμη της επιτροπής καταλληλότητας της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 (Α΄ 213) (...)». Περαιτέρω, ορίζεται ότι «ο φορέας της δραστηριότητας υποβάλλει ενώπιον της αδειοδοτούσας αρχής, αίτηση που συνοδεύεται από πλήρη φάκελο με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τη λειτουργικότητα της Μονάδας, ιδίως τοπογραφικό διάγραμμα, κατόψεις και τεχνική έκθεση μηχανικού, με βάση τα οποία εκδίδεται προέγκριση από την επιτροπή καταλληλότητας εντός τριάντα (30) ημερών. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τεκμαίρεται η απόρριψη της αίτησης» (παρ. 3 του προτεινόμενου να προστεθεί άρθρου 345), καθώς και ότι, «[μ]ετά την ολοκλήρωση των σταδίων των παρ. 3 έως 7, και αφού ελεγχθεί από την αδειοδοτούσα αρχή ότι έχουν προσκομιστεί τα απαραίτητα έγγρα-

φα και δικαιολογητικά και ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου, με απόφαση του οικείου Δημάρχου εκδίδεται η έγκριση ίδρυσης και λειτουργίας εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της γνώμης της επιτροπής καταλληλότητας (...)» (παρ. 8 του προτεινόμενου να προστεθεί άρθρου 345), και ότι, «[α]ν η προθεσμία της παρ. 8 παρέλθει άπρακτη, τεκμαίρεται η απόρριψη της αίτησης για την έκδοση έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας (παρ. 9 του προτεινόμενου να προστεθεί άρθρου 345).

Στις εν λόγω περιπτώσεις εισάγεται τεκμήριο σιωπηρής απόρριψης, αντίστοιχα, της αίτησης περί προέγκρισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν τη λειτουργικότητα της μονάδας, και της αίτησης περί έκδοσης έγκρισης της ίδρυσης και λειτουργίας της. Πρόκειται για σιωπηρές διοικητικές πράξεις με αρνητικό περιεχόμενο, οι οποίες συνάγονται ευθέως από νομοθετική διάταξη μετά την απλή πάροδο ορισμένης προθεσμίας από την υποβολή μίας πράξης στην εποπτεύουσα αρχή για έγκριση» (πρβλ. και Γ. Σιούτη, σε: Α. Γέροντα/ /Π. Παυλόπουλο/Γ. Σιούτη/Σ. Φλογαίτη, Διοικητικό Δίκαιο, 2022, σελ. 174 επ., Ν. Σημαντήρα, σε: Π. Παυλόπουλο/Ν. Σημαντήρα/Θ. Φορτσάκη, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, 2025, σελ. 66 επ.). Στις περιπτώσεις αυτές, η προθεσμία δικαστικής προσβολής της, κατά τα ως άνω, σιωπηρής πράξης απορριπτικού περιεχομένου εκκινεί με την παρέλευση του τριακονθημέρου, από την οποία, σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, συνάγεται η απόρριψη της αίτησης του διοικουμένου.

β. Στις παρ. 3 έως 8 παρατηρείται εναλλαγή της ορολογίας μεταξύ «έγκρισης της ίδρυσης και λειτουργίας» και της έκδοσης επιμέρους αδειών, όπως η «άδεια δόμησης» και το «πιστοποιητικό πυροπροστασίας». Αν και η διάκριση είναι εννοιολογικά ορθή, θα μπορούσε, προς αποφυγή ερμηνευτικών αμφιβολιών, να αποσαφηνισθεί περαιτέρω ότι οι επιμέρους άδειες και τα πιστοποιητικά αποτελούν προϋποθέσεις για την έκδοση της τελικής έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδας Φ.Π.Α.Δ., και δεν συγχέονται με αυτήν.

γ. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 8 προβλέπεται ότι: «[γ]ια την έκδοση της έγκρισης εφαρμόζονται τα κωλύματα του άρθρου 8 του ν. 4837/2021».

Δεδομένου ότι τα ουσιαστικά κωλύματα (ποινικές καταδίκες, εκκρεμείς διώξεις, κ.λπ.) προβλέπονται στο άρθρο 7 του ν. 4837/2021, ενώ το άρθρο 8 του ίδιου νόμου δεν θεσπίζει αυτοτελή κωλύματα, αλλά, αφενός, παραπέμπει, ως προς το περιεχόμενό τους, στο άρθρο 7, και, αφετέρου, ρυθμίζει τη διαδικασία ελέγχου τους στο πλαίσιο της αδειοδότησης, η ανωτέρω διάταξη θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί, ως εξής: «Για την έκδοση της έγκρισης εφαρμόζονται τα κωλύματα του άρθρου 7 του ν. 4837/2021 (Α' 178), όπως ελέγχονται σύμφωνα με το άρθρο 8 του ίδιου νόμου».

3. Επί των άρθρων 6, 17 και 28

Τα εν θέματι άρθρα προσθέτουν στον ν. 4442/2016 άρθρα 345, 355 και 365, αντίστοιχα. Η παρ. 11 καθενός από τα νέα άρθρα ορίζει τα εξής: «Ο φορέας της δραστηριότητας οφείλει να τηρεί επικαιροποιημένα τα δικαιολογητικά, με βάση τα οποία εκδόθηκε η έγκριση ίδρυσης και λειτουργίας και να τα ανανεώνει έγκαιρα, εφόσον έχουν συγκεκριμένη ισχύ». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής ακρίβειας, η λέξη «ισχύ» να αντικατασταθεί από τη φράση «διάρκεια ισχύος».

4. Επί του άρθρου 23

Το παρόν προσθέτει άρθρο 361 στον ν. 4442/2016. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του νέου άρθρου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, η φράση «Αν μεσολάβησει μεταβολή στοιχείου» να αντικατασταθεί από τη φράση «Σε περίπτωση μεταβολής στοιχείου», για νομοτεχνικούς λόγους.

Η παρ. 3 του νέου άρθρου ορίζει τα εξής: «Οι δραστηριότητες που κατά την έναρξη ισχύος των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 359 έχουν λάβει άδεια ίδρυσης Μονάδας Φ.Η., για τη λειτουργία τους υποβάλλουν αίτηση έγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για νομοτεχνικούς λόγους, η φράση «Οι δραστηριότητες» να αντικατασταθεί από τη φράση «Οι φορείς των δραστηριοτήτων».

5. Επί του άρθρου 24

Στο τέλος της περ. β) του άρθρου 362, όπως προτείνεται να προστεθεί, πρέπει, μετά τη φράση «και λειτουργία των Μονάδων Φ.Η..», να απαλειφθεί η δεύτερη τελεία (.)

6. Επί του άρθρου 42

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο άρθρο 378, από το πρώτο εδάφιο του οποίου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένη η διαγραφή της φράσης «εκ των υστέρων», ως πλεοναστικής.

7. Επί του άρθρου 54

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο άρθρο 389, από το πρώτο εδάφιο του οποίου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένη η διαγραφή της φράσης «εκ των υστέρων», ως πλεοναστικής (βλ. άνω παρατήρηση επί του άρθρου 42).

8. Επί του άρθρου 67

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο άρθρο 401, από το πρώτο εδάφιο του οποίου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένη η διαγραφή της φράσης «εκ των υστέρων», ως πλεοναστικής (βλ. παρατηρήσεις επί των άρθρων 42 και 54).

9. Επί του άρθρου 69

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο άρθρο 403, οι παρ. 3 και 4 του οποίου ορίζουν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών (...) καθορίζονται, για τις δραστηριότητες του παρόντος Κεφαλαίου, η κλιμάκωση και τα κριτήρια επιμέτρησης των κυρώσεων του άρθρου 402, η διαδικασία επιβολής τους, οι περιπτώσεις διακοπής λειτουργίας των δραστηριοτήτων σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 402 και η διαδικασία επιβολής της διακοπής, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με τις εν λόγω κυρώσεις θέμα. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών (...) καθορίζονται οι όροι και οι προδιαγραφές λειτουργίας των δραστηριοτήτων του παρόντος Κεφαλαίου, καθώς και οι κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων».

Οι κυρώσεις του νέου άρθρου 402 του ν. 4442/2016, για τις οποίες γίνεται λόγος στις ανωτέρω διατάξεις του νέου άρθρου 403 του ίδιου νόμου, θεσπίζονται στις παραγράφους 1 και 2 (του άρθρου 402), ως εξής: «1. Σε περίπτωση παραβάσεων ως προς την υποβολή γνωστοποίησης και συγκεκριμένα σε περίπτωση παράλειψης γνωστοποίησης πριν από την έναρξη λειτουργίας καταστήματος παροχής υπηρεσιών διαδικτύου (αρχική γνωστοποίηση), παράλειψης γνωστοποίησης μεταβολής στοιχείων της γνωστοποίησης, παράλειψης γνωστοποίησης αλλαγής φορέα, παροχής αναληθών ή ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων κατά τη γνωστοποίηση ή έλλειψης δικαιολογητικών, επιβάλλονται σε βάρος του φορέα της δραστηριότητας κυρώσεις σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15. Το επιβαλλόμενο διοικητικό πρόστιμο κυμαίνεται από εκατό (100) ευρώ έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ. 2. Επιπλέον των διοικητικών προστίμων της παρ. 1, επιβάλλεται διακοπή λειτουργίας του καταστήματος παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, ολική ή μερική, προσωρινή ή οριστική, στις περιπτώσεις που καθορίζονται με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 403».

Κατά την έννοια του άρθρου 43 παρ. 2 εδάφιο β´ του Συντάγματος, επιτρέπεται να ορισθούν, με ειδική και ορισμένη εξουσιοδότηση, ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα της διοίκησης, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι η ευρύτητα της εξουσιοδότησης, της ο-

ποιας το περιεχόμενο είναι ορισμένο, ουδόλως επηρεάζει το κύρος της (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 941/2008, 2304/1995 κ.ά.). «Ως ειδικότερα θέματα θεωρούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης. Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλη προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησης αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3013/2014, 775, 2150, 2148, 2090/2015, 1804/2017, κ.ά.). Το κριτήριο περί του χαρακτηρισμού ενός θέματος ως «ειδικότερου» ή μη μπορεί να είναι είτε ποσοτικό, σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης, είτε ποιοτικό, συναρτώμενο προς τη σπουδαιότητα του προς ρύθμιση καταλειπόμενου ζητήματος. Εξ άλλου, «οι ανωτέρω ουσιαστικές ρυθμίσεις μπορούν να υπάρχουν τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδότησης» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3404/2014, 1749/2016, 705/2020 κ.ά. Βλ., σχετικά, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224 και Α. Παυτελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2η ηλ. έκδ., 2025, παρ. 468-470). Ως λεπτομερειακά θεωρούνται τα ζητήματα που αφορούν «τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων», επί κύριων και ουσιαστών ρυθμίσεων που πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη, τεχνικού δε χαρακτήρα είναι τα θέματα που αφορούν τη θέσπιση ρυθμίσεων για τις οποίες είναι κατ' αρχήν απαραίτητη η παρέμβαση τεχνικού οργάνου (βλ. ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999, βλ., σχετικά Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224). «Τέλος για το συνταγματικό κύρος της νομοθετικής εξουσιοδότησεως δεν απαιτείται οπωσδήποτε να διαγράφει η ίδια ή με παραπομπή σε άλλη διάταξη νόμου βασικές αρχές και κατευθύνσεις στο πλαίσιο των οποίων οφείλει να κινηθεί η Διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων αυτών» (βλ. ΣτΕ 1125/2020, Ολομ. 3404/2014, 2307/2018).

Τούτων δοθέντων θα μπορούσε, ενδεχομένως, να τεθεί ζήτημα εάν τα κριτήρια επιμέτρησης των κυρώσεων, όπως αυτές καθορίζονται στις διατάξεις του προτεινόμενου ως νέου άρθρου 402 του ν. 4442/2016, συνιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό και, επομένως, εάν μπορούν, στο σύνολό τους,, να αποτελέσουν αντικείμενο νομο-

θετικής εξουσιοδότησης σύμφωνα με το προτεινόμενο ως νέο άρθρο 403 του ν. 4442/2016.

10. Επί του άρθρου 71

Το παρόν προσθέτει άρθρο 405 στον ν. 4442/2016. Στην παρ. 1 του νέου άρθρου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «η γνωστοποίηση και η γνωστοποίηση της μεταβολής» να αναδιατυπωθεί ως εξής: «η γνωστοποίηση λειτουργίας και η γνωστοποίηση της μεταβολής».

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «λειτουργούν με άδεια λειτουργίας» να αναδιατυπωθεί ως εξής: «διαθέτουν άδεια λειτουργίας». Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «Αν μεσολαβήσει μεταβολή στοιχείου», να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Σε περίπτωση μεταβολής στοιχείου».

11. Επί του άρθρου 80

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο άρθρο 413, από το πρώτο εδάφιο του οποίου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένη η διαγραφή της φράσης «εκ των υστέρων», ως πλεοναστικής (βλ. παρατηρήσεις επί των άρθρων 42, 54 και 67).

12. Επί του άρθρου 82

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 άρθρο 415, με εξουσιοδοτικές διατάξεις για την κλιμάκωση και τα κριτήρια επιμέτρησης κυρώσεων, όπως αυτές καθορίζονται από το νέο άρθρο 414, το οποίο προστίθεται στον ίδιο νόμο με το άρθρο 81 του νομοσχεδίου. Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εγερθεί προβληματισμός ως προς το εάν τα κριτήρια επιμέτρησης των κυρώσεων συνιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό και, επομένως, εάν μπορούν, στο σύνολό τους, να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης (βλ. παρατηρήσεις επί του άρθρου 69).

13. Επί του άρθρου 84

Το παρόν προσθέτει άρθρο 417 στον ν. 4442/2016. Στην παρ. 1 του νέου άρθρου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «η γνωστοποίηση και η γνωστοποίηση της μεταβολής» να αναδιατυπωθεί ως εξής: «η γνωστοποίηση λειτουργίας και η γνωστοποίηση της μεταβολής».

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Οι δραστηριότητες του παρόντος Κεφαλαίου που έχουν τεθεί σε λειτουργία πριν από την έναρξη ισχύος των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 415, υποχρεούνται σε γνωστοποίηση (...)». Θα ήταν, ενδεχομένως, ορθότερο, η φράση «Οι δραστηριότητες» να αντικατασταθεί από τη φράση «Οι φορείς των δραστηριοτήτων».

14. Επί του άρθρου 91

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 νέο άρθρο 423, το πρώτο εδάφιο του οποίου ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Κατά τη λειτουργία της δραστηριότητας, οι κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές του άρθρου 419 και οι λοιπές ελεγκτικές αρχές που προσδιορίζονται με την απόφαση της παρ. Ι του άρθρου 425 διενεργούν εκ των υστέρων ελέγχους, (...)». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, η φράση «εκ των υστέρων» να διαγραφεί, ως πλεοναστική.

15. Επί του άρθρου 94

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 άρθρο 426, στην αρχή του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του οποίου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «Αρμόδια υπηρέσια για την επίσπευση έκδοσης των κανονιστικών πράξεων του παρόντος (...)». Η αιτιολογική έκθεση επί της οικείας ρύθμισης αναφέρεται στην «αρμόδια αρχή για την επιμέλεια έκδοσης κανονιστικών πράξεων». Θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικά ορθότερη η διαγραφή από την ανωτέρω ρύθμιση της φράσης «για την επίσπευση», λαμβανομένης υπ' όψιν και της αρχής της χρηστής διοίκησης, που πρέπει αυτονοήτως να τηρείται κατά την εφαρμογή της.

16. Επί του άρθρου 95

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 άρθρο 427, το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του οποίου ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Οι δραστηριότητες του παρόντος Κεφαλαίου που έχουν τεθεί σε λειτουργία πριν από την έναρξη ισχύος των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 425, υποχρεούνται σε γνωστοποίηση (...)». Θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικά ορθότερο, η φράση «Οι δραστηριότητες» να αντικατασταθεί από τη φράση «Οι φορείς των δραστηριοτήτων».

17. Επί του άρθρου 99

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 άρθρο 36Α, το οποίο θεσπίζει με εξουσιοδοτικές διατάξεις τα σχετικά με την κλιμάκωση και τα κριτήρια επιμέ-

τρησης κυρώσεων, κατά τρόπο αντίστοιχο προς τις διατάξεις των άρθρων 69 και 82 του νομοσχεδίου. Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εγερθεί προβληματισμός ως προς το εάν τα κριτήρια επιμέτρησης των κυρώσεων συνιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό και, επομένως, εάν μπορούν, στο σύνολό τους, να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης (βλ. παρατηρήσεις επί των άρθρων 69 και 82).

18. Επί του άρθρου 100

Στο πρώτο εδάφιο τόσο της παρ. 1 όσο και της παρ. 2 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «οι καντίνες (...) υποχρεούνται σε γνωστοποίηση (...)». Θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικά ορθότερο, πριν από τη λέξη «καντίνες» να τεθεί η φράση «φορείς της δραστηριότητας για τις».

19. Επί του άρθρου 109

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 άρθρο 433, το πρώτο εδάφιο του οποίου ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Κατά τη λειτουργία της δραστηριότητας, η αρμόδια αρχή του άρθρου 429 και οι λοιπές ελεγκτικές αρχές και φορείς διενεργούν εκ των υστέρων ελέγχους (...)». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, η φράση «εκ των υστέρων» να διαγραφεί, ως πλεοναστική.

20. Επί του άρθρου 111

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 άρθρο 435 με εξουσιοδοτικές διατάξεις αντίστοιχες προς εκείνες των άρθρων 69 και 82 και 99 του νομοσχεδίου, για την κλιμάκωση και τα κριτήρια επιμέτρησης κυρώσεων, όπως αυτές καθορίζονται από το νέο άρθρο 434, το οποίο προσθέτει στον ίδιο νόμο το άρθρο 110 του νομοσχεδίου. Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εγερθεί προβληματισμός ως προς το εάν η κλιμάκωση και τα κριτήρια επιμέτρησης των κυρώσεων συνιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό και, επομένως, εάν μπορούν, στο σύνολό τους, να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης (βλ. παρατηρήσεις επί των άρθρων 69, 82 και 99).

21. Επί του άρθρου 113

Το παρόν προσθέτει στον ν. 4442/2016 άρθρο 437, στο πρώτο εδάφιο του οποίου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «Τα κέντρα εκμάθησης (...) υποχρεούνται σε γνωστοποίηση (...)». Θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικά ορθότερο, η φράση «Τα κέντρα εκμάθησης» να αντικατασταθεί από τη φράση «Οι φορείς της δραστηριότητας για τα κέντρα εκμάθησης».

22. Επί του άρθρου 122

Με το άρθρο 122 του νομοσχεδίου τροποποιείται το άρθρο 130 του ν. 4512/2018. Ειδικότερα, με την περ. στ) της παρ. 3 ορίζεται ότι η αρχή οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού είναι αρμόδια για «την εισήγηση για την έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Ανάπτυξης σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 151 του ν. 4512/2018, για την εξειδίκευση και προσαρμογή των μέτρων και των κυρώσεων που επιβάλλονται στις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης οχημάτων σύμφωνα άρθρο 151 του ίδιου νόμου, περί κοινών μέτρων και κυρώσεων, των ορισμό των διαδικασιών επιβολής μέτρων ή κυρώσεων, τον ορισμό των πρόσθετων μέτρων που δεν προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, καθώς και των όρων επιβολής αυτών».

Με την άνω διάταξη χορηγείται η δυνατότητα στην αρχή οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού να εισηγείται, μεταξύ άλλων, αφενός, τον ορισμό πρόσθετων μέτρων που δεν προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, και αφετέρου, τους όρους επιβολής τους. Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εγερθεί προβληματισμός ως προς το εάν, τόσο ο ορισμός πρόσθετων μέτρων, που δεν προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, όσο και ο ορισμός των όρων επιβολής τους, συνιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με χαρακτηριστικά τεχνικό ή λεπτομερειακό και, επομένως, εάν μπορούν, στο σύνολό τους, να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης προς διοικητικό όργανο (βλ. παρατήρηση επί του άρθρου 69).

23. Επί των άρθρων 128, 145, 167, 177, 213 και 231

Στα ανωτέρω άρθρα απαντούν οι όροι «συγκροτείται επιτροπή» ή «συγκροτούνται επιτροπές» ή «συγκρότηση των επιτροπών». Δεδομένου ότι ο όρος «συγκρότηση» των επιτροπών ή ομάδων εργασίας δεν περιλαμβάνει τη σύστασή τους, θα ήταν σκόπιμο, για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής των διατάξεων, όπου απαντούν οι άνω όροι, να συμπληρωθούν αυτοί ως εξής: «συνιστώνται και συγκροτούνται επιτροπές» ή «σύσταση και συγκρότηση των επιτροπών» ή «συνιστάται και συγκροτείται».

24. Επί του άρθρου 128 παρ. 3 και παρ. 5

Με την παρ. 3 του άρθρου 128 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης όταν μετέχουν στελέχη του εν λόγω Υπουργείου, και με απόφαση του Διοικητή της Επιθεώρησης Εργασίας όταν μετέχουν αποκλειστικά στελέχη της Επιθεώρησης Εργασίας, δύνανται να συγκροτούνται ομάδες εργασίας για την επεξεργασία προτάσεων των περ.

γ), ι), ια), ιβ), ιγ), ιδ), ιε) και ιστ) της παρ. 2 του άρθρου 126 του παρόντος, στο πλαίσιο του άρθρου 566 του Κώδικα Εργατικού Δικαίου (π.δ. 62/2025, Α' 121)».

Εν προκειμένω, δεδομένου ότι το άρθρο 566 του Κώδικα Εργατικού Δικαίου αφορά σε θέμα τελειώς διάφορο του ρυθμιζομένου (τις σχέσεις του Υπουργού Εργασίας με την Επιθεώρηση Εργασίας), για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να τεθεί παραπομπή στο ορθό άρθρο του Κώδικα Εργατικού Δικαίου.

Ακολούθως, με την παρ. 5 του ως άνω άρθρου ορίζεται ότι «[μ]ε κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης εξειδικεύονται και προσαρμόζονται τα μέτρα και οι κυρώσεις που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία σύμφωνα με το άρθρο 151 του ν. 4512/2018, ορίζονται οι διαδικασίες επιβολής μέτρων κυρώσεων, ορίζονται τα πρόσθετα μέτρα που δεν προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και οι όροι επιβολής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα σύμφωνα τις απαιτήσεις του Μ.Ε.Σ. της παρ. 4».

Με την άνω διάταξη, παρέχεται εξουσιοδότηση, προκειμένου, με κοινή υπουργική απόφαση, να ορίζονται πρόσθετα μέτρα που δεν προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, καθώς και οι όροι επιβολής τους. Υπό το φως των αναφερόμενων και στην παρατήρηση επί του άρθρου 69, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εγερθεί προβληματισμός αν τόσο ο ορισμός πρόσθετων μέτρων, που δεν προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, όσο και ο ορισμός των όρων επιβολής τους, συνιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με χαρακτηριστικά τεχνικό ή λεπτομερειακό και, επομένως, εάν μπορούν, στο σύνολό τους να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης και να ρυθμίζονται με κοινή υπουργική απόφαση (βλ. παρατήρηση επί του άρθρου 69).

25. Επί του άρθρου 139 παρ. 2 και 4

Κατά το προτεινόμενο, «2. Αν ο Ο.Β.Ι διαπιστώσει ότι η αίτηση είναι ελλιπής ή εσφαλμένη, κοινοποιεί στον αιτούντα τις ελλείψεις ή τους λόγους διόρθωσης, αναφέροντας ότι εάν δεν αποκατασταθούν, η αίτηση απορρίπτεται. Ο αιτών λαμβάνει προθεσμία δύο (2) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της ειδοποίησης, για να αποκαταστήσει τις εν λόγω ελλείψεις ή τους λόγους διόρθωσης. (...) 4. (...) Εάν τα ελαττώματα ή οι λόγοι διόρθωσης που αναφέρονται στην απάντηση δεν έχουν αποκατασταθεί δεόντως, η αίτηση απορρίπτεται».

Νομοτεχνικά αρτιότερη θα ήταν η ακόλουθη διατύπωση: «2. Αν ο Ο.Β.Ι

διαπιστώσει ότι η αίτηση είναι ελλιπής ή εσφαλμένη, καλεί τον αιτούντα να συμπληρώσει ή να διορθώσει την αίτηση, εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών. (...) 4. (...) Εάν οι ελλείψεις δεν συμπληρωθούν ή τα σφάλματα δεν διορθωθούν, η αίτηση απορρίπτεται».

26. Επί των άρθρων 144, 149, 155, 213 και 216

Όπου στα ανωτέρω άρθρα απαντά ο όρος «συστήνεται», θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τον από μακρού χρόνου χρησιμοποιούμενο όρο «συνιτάται».

27. Επί του άρθρου 151

Με το άρθρο 151 τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 3982/2011 (Α' 143), περί προϋποθέσεων και κριτηρίων για εγκατάσταση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 20 του ως άνω νόμου ορίζεται ότι «[σ]ε περίπτωση αφαίρεσης μηχανολογικού εξοπλισμού, ο φορέας της δραστηριότητας ενημερώνει για την αφαίρεση του μηχανολογικού εξοπλισμού την αδειοδοτούσα αρχή και μπορεί να συνεχίσει τη λειτουργία της δραστηριότητας μέχρι την τροποποίηση της έγκρισης λειτουργίας ή την υποβολή γνωστοποίησης λειτουργίας».

Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου κατά την εφαρμογή της διάταξης, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί η σχετική ρύθμιση, δεδομένου ότι δεν τίθεται κανένα χρονικό όριο, τόσο ως προς τον χρόνο ενημέρωσης της αδειοδοτούσας αρχής όσο και ως προς τον χρόνο υποβολής της αίτησης για την έγκριση λειτουργία ή υποβολής για τη γνωστοποίηση λειτουργία.

28. Επί του άρθρου 154 παρ. 1

Με την παρ. 1 του άρθρου 154 τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4982/2022, σχετικά με τη διασφάλιση έκτασης επιχειρηματικού πάρκου, και ορίζεται ότι «[ε]φόσον πρόκειται για δημόσια ή δημοτικά κτήματα ή ακίνητα εταιρειών στις οποίες συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα το ελληνικό δημόσιο, η Ε.Α.Δ.Ε.Π. αρκεί να έχει εξασφαλίσει τα δικαιώματα κατοχής επί αυτών με παραχώρηση σύμφωνα με τον ν. 4413/2016 (Α'] 148) ή με παραχώρηση της χρήσης ή με μίσθωση ή σύσταση δικαιώματος επιφανείας υπέρ αυτής. Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου να εκδοθεί η απόφαση του άρθρου 10, για τη διασφάλιση της έκτασης αρκούν η υπογραφή της σύμβασης παραχώρησης και η κύρωσή της με νόμο, ανεξαρτήτως της έναρξης ισχύος της σύμβασης

παραχώρησης».

Από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης, δεν προκύπτει σαφώς αν αυτή καταλαμβάνει και περιπτώσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί απόφαση απορριπτική της έγκρισης ανάπτυξης επιχειρηματικού πάρκου, και, ως εκ τούτου, θα ήταν σκόπιμο, για λόγους σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου, να διευκρινισθεί περαιτέρω η ρύθμιση.

29. Επί του άρθρου 160

Για λόγους σαφήνειας θα μπορούσε, πριν από τις λέξεις «η διασφάλιση του εισοδήματος των παραγωγών», να τεθούν οι λέξεις «καθώς και», και η σχετική φράση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «(...) και παράλληλα τη βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος, καθώς και η διασφάλιση του εισοδήματος των παραγωγών σε περίπτωση φυσικών καταστροφών και ασθενειών της παραγωγής, και η ενίσχυση της ουσιαστικής εκπροσώπησης των πωλητών λαϊκών αγορών από τις τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις».

30. Επί του άρθρου 164

Με το άρθρο 164 τροποποιείται το άρθρο 4 του ν. 4849/2021. Ειδικότερα, με το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 4 του ως άνω νόμου ορίζεται ότι «[ο]ι άδειες και οι βεβαιώσεις των περ. α) και β) της παρ. 1 ισχύουν για το σύνολο της Επικράτειας». Δεδομένου ότι η παρ. 1 δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένες άδειες και βεβαιώσεις, αλλά στην υποχρέωση κατοχής τους για τη άσκηση υπαίθριου εμπορίου σε χώρο δημόσιο ή δημοτικό, ιδιόκτητο ή μισθωμένο, θα μπορούσε να αντικατασταθεί η παραπομπή με την ορθή παραπομπή στη παρ. 2.

31. Επί του άρθρου 165 παρ. 1 και 5

Με το άρθρο 165 τροποποιείται το άρθρο 5 του ν. 4849/2021. Με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 5 του άνω νόμου ορίζεται ότι «[η] χρονική ισχύς των αδειών και βεβαιώσεων του άρθρου 3 προσδιορίζεται ως εξής: (...)». Για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, η παραπομπή στο άρθρο 3 θα μπορούσε να αντικατασταθεί με την ορθή παραπομπή στο άρθρο 4.

Περαιτέρω, με την παρ. 5 του άρθρου 5 του άνω νόμου, ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, μπορεί να καθορίζονται αποκλειστική προθεσμία απογραφής των αδειών πωλητών λαϊκών αγορών Ο.Π.Σ.Α.Α., για τον σκοπό της ψηφιοποίησής τους, καθώς και των θέσεων των πωλητών σε λαϊκές αγορές στην επικράτεια, η διαδικασία απογραφής, οι κυρώσεις για

την εκπρόθεσμη ή μη σύννομη απογραφή των πωλητών, καθώς και κάθε άλλο θέμα που αφορά στην απογραφή».

Υπό το φως των ανωτέρω αναφερομένων, και σε συνδυασμό με τα αναφερόμενα στην παρατήρηση επί του άρθρου 69, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εγερθεί προβληματισμός αν ο ορισμός κυρώσεων, χωρίς να προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, δύναται να συνιστά ειδικότερο θέμα ή θέμα με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό, ώστε να δύναται να αποτελέσει αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης και να ρυθμίζεται με υπουργική απόφαση (βλ. παρατήρηση επί του άρθρου 69).

32. Επί του άρθρου 194

Με το άρθρο 194 προστίθεται, μεταξύ άλλων, περ. ε. στην παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4887/2022. Ειδικότερα, ορίζεται ότι «επιχειρήσεις σε βάρος των οποίων εκκρεμεί, κατά την υποβολή της αίτησης επενδυτικού σχεδίου, ανάκτηση ενισχύσεων, κατόπιν έκδοσης απόφασης επιβολής κυρώσεων ή απόφασης ανάκλησης της υπαγωγής επενδυτικού τους σχεδίου σε αναπτυξιακό νόμο και ιδίως στον παρόντα και στους αναπτυξιακούς νόμους 4399/2016 (Α['] 117), 3908/2011 (Α['] 8), 3299/2004 (Α['] 261), 1892/1990 (Α['] 101), 1262/1982 (Α['] 70) και 1116/1981 (Α['] 8)» εξαιρούνται των ενισχύσεων. Εν προκειμένω, προβληματισμός γεννάται αν η διάταξη καταλαμβάνει, ως περίπτωση εξαίρεσης επιχειρήσεων, κατά την υποβολή της αίτησης επενδυτικού σχεδίου, και την περίπτωση κατά την οποία έχουν ήδη ακυρωθεί οι παρασχεθείσες ενισχύσεις για οποιονδήποτε λόγο.

33. Επί του άρθρου 223

Με την παρ. 1 του άρθρου 223 ορίζεται ότι «[σ]τα γήπεδα που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων Επιχειρηματικών Πάρκων Εξυγίανσης (Ε.Π.Ε) εφαρμόζονται έως την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης αυτών οι προβλεπόμενοι στο π.δ. 24ης/31ης Μαΐου 1985 (Δ['] 270) όροι δόμησης». Ακολούθως, με την παρ. 2 του άρθρου 223 ορίζεται ότι «[γ]ια τα γήπεδα της παρ. 1: α) τα οποία διαχωρίζονται από σιδηροδρομική γραμμή ή δρόμο και συνεχονται λειτούργικώς μέσω υπέργειας ή υπόγειας οδικής σύνδεσης, οι όροι δόμησης προκύπτουν από τη συνολική επιφάνεια αυτών και νοούνται ως πολεοδομικά ενιαίο γήπεδο, κατόπιν σύνταξης συμβολαιογραφικής πράξης, η οποία μεταγράφεται στα βιβλία που τηρεί το οικείο Κτηματολογικό Γραφείο και ειδικότερα στα βιβλία του Συστήματος Μεταγραφών και Υποθηκών, εάν πρόκειται για μη κτηματογραφημένο ακίνητο ή στα κτηματολογικά βιβλία, εάν

πρόκειται για κτηματογραφημένο ακίνητο, κατά περίπτωση, εφαρμοζόμενων αναλογικώς των διατάξεων περί συνενώσεως ακινήτων και απαγορεύσεων κατατμήσεων[,] β) εφαρμόζεται η εξαίρεση της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 125ΚΑ του ν. 4495/2017 (Α['] 167), περί μεταβατικών διατάξεων».

Συγκεκριμένα, επί του άρθρου 223, στην Ανάλυση συνεπειών ρύθμισης αναφέρεται «[μ]ε την αξιολογούμενη ρύθμιση διευκρινίζονται οι εφαρμοζόμενοι όροι δόμησης έως την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης στην ειδική περίπτωση των γηπέδων εγκεκριμένων Επιχειρηματικών Πάρκων Εξυγίανσης (Ε.Π.Ε.). Με την προτεινόμενη διάταξη, ο φορέας επένδυσης γηπέδων εντός Ε.Π.Ε. δύναται να αξιοποιήσει τις διατάξεις περί εκτός σχεδίου δόμησης, ώστε να διασφαλίζονται η λειτουργική αξιοποίηση του γηπέδου και η απρόσκοπτη επιχειρηματική δραστηριότητα του φορέα. Πρόκειται για κατά πλάσμα δικαίου λειτουργική συνένωση ακινήτων με αναγκαίο τον συμβολαιογραφικό τύπο, χάριν δημοσιότητας και αποφυγής καταστρατήγησης της ευνοϊκής πολεοδομικής αντιμετώπισης των ακινήτων».

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 4982/2022 (Α' 195) «[τ]ο Επιχειρηματικό Πάρκο Εξυγίανσης (Ε.Π.Ε.) ιδρύεται και αναπτύσσεται στις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Άτυπες Βιομηχανικές Συγκεντρώσεις (Α.Β.Σ.), είτε με αίτηση της ενδιαφερόμενης Εταιρείας Ανάπτυξης και Διαχείρισης Επιχειρηματικού Πάρκου (Ε.Α.Δ.Ε.Π.), είτε με δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την ίδρυση, ανάπτυξη και λειτουργία του, από τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων». Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 4982/2022 «[ο] χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως Α.Β.Σ. πραγματοποιείται με κοινή απόφαση των αρμοδίων οργάνων των Υπουργείων Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Για τον χαρακτηρισμό αυτό προηγείται υποβολή μελέτης στη Διεύθυνση Αδειοδότησης Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικών Πάρκων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, η οποία τεκμηριώνει την αναγκαιότητα περιβαλλοντικής ή λειτουργικής εξυγίανσης της περιοχής και τα προτεινόμενα έργα και όρια». Συναφώς έχει εκδοθεί η υπ' αριθμ. 46117 κοινή απόφαση Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ανάπτυξης, με θέμα «Ρύθμιση των λεπτομερειών για την ανάπτυξη και λειτουργία Επιχειρηματικού Πάρκου Εξυγίανσης κατ' εφαρμογή της παρ. 10 του άρθρου 46 του ν. 4982/2022» (Β' 3273/26.06.2025), και σκοπό τη «(...) ρύθμιση του τρόπου οργάνωσης και των ελάχιστων υποδομών των Επιχειρηματικών Πάρκων Εξυγίανσης (Ε.Π.Ε.) και το[ν] καθορισμ[ό] του τύπου και των προδιαγραφών

των μελετών της παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 4982/2022».

Εν προκειμένω, δεδομένου ότι, αφενός, η διάταξη καταλαμβάνει γήπεδα εντός Επιχειρηματικών Πάρκων Εξυγίανσης, τα οποία έχουν εγκριθεί βάσει συγκεκριμένων προϋποθέσεων, και, αφετέρου, εκκρεμεί η έγκριση της πολεοδομικής μελέτης των, προβληματισμός δημιουργείται αν η προβλεπόμενη εφαρμογή των όρων δόμησης του π.δ. της 24ης/31ης Μαΐου 1985, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα έκδοσης άδειας νομιμοποίησης κατασκευών της παρ. ι) του άρθρου 28 του ν. 4495/2017, δύνата να δημιουργήσει τετελεσμένες και άνισες καταστάσεις, υπό το ενδεχόμενο διαφοροποίησης του περιεχομένου της προς έγκριση πολεοδομικής μελέτης, οι οποίες δεν θα ανταποκρίνονται στη νομιμότητα, στην προστασία του περιβάλλοντος, και δεν θα συνάδουν με τον ευρύτερο περιφερειακό, πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό.

34. Επί του άρθρου 232

Το παρόν θεσπίζει διατάξεις σχετικά με την υποχρέωση επισήμανσης των προσυσκευασμένων προϊόντων των οποίων η ποσότητα μειώνεται χωρίς ανάλογη μείωση τιμής. Η παρ. 6 ορίζει τα εξής: «Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με το είδος, το περιεχόμενο και το μέγεθος της επισήμανσης, η διαδικασία ελέγχου και επιβολής των κυρώσεων της παρ. 5, η κλιμάκωση των προστίμων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος». Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εγερθεί προβληματισμός ως προς το εάν τα κριτήρια κλιμάκωσης των προστίμων συνιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό και, επομένως, εάν μπορούν, στο σύνολό τους, να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης (βλ. παρατηρήσεις επί των άρθρων 69, 82, 99 και 111).

35. Επί του άρθρου 233

Το παρόν θεσπίζει το πλαίσιο παράτασης προθεσμιών υποβολής δηλώσεων και πράξεων στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, σε περίπτωση ασθένειας ή θανάτου λογιστή φοροτεχνικού. Η παρ. 3 ορίζει τα εξής: «Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται για τους εντολείς πελάτες, για τους οποίους ο λογιστής φοροτεχνικός είχε αποδεδειγμένα εξουσιοδοτηθεί για τη διεκπεραίωση υποθέσεων Γ.Ε.ΜΗ. ή είχε αναλάβει την τήρηση των λογιστικών τους αρχείων, ήδη κατά τον προηγούμενο μήνα από την επέλευση του γεγονότος ανωτέρας βίας». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής πλη-

ρότητας, η λέξη «αποδεδειγμένα» να τεθεί μετά από τη φράση «ο λογιστής φοροτεχνικός».

Αθήνα, 22 Απριλίου 2026

Οι Εισηγητές
Ανδρέας Κούνδουρος
Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης
Μαρία Ανδρονοπούλου
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικοί Συνεργάτες
Λεμονιά Φραγκή
Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του
Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών